

**Notitie 'Recreatie en toerisme en
bestemmingsplannen buitengebied
in Noord-Brabant'**

*Werkgroep 'Recreatie en Toerisme en
bestemmingsplannen Buitengebied in
Noord-Brabant'.*

23 april 2007

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
1.1 Achtergrond	1
1.2 TOP Brabant	1
1.3 Werkwijze en bronnen	2
1.4 Status notitie	2
1.5 Leeswijzer notitie	2
2. BEGRIPSBEPALING	3
3. VOORGESTELDE BELEIDSKEUZES	7
3.1 Begrip kleinschalige recreatie	8
3.2 Reguliere kampeertreinen	12
3.3 Kleinschalige kampeertreinen	15
3.4 Tijdelijke kampeertreinen	18
3.5 Natuurkampeertreinen	19
3.6 Vrij kamperen en kamperen voor eigen gebruik	19
3.7 Appartementen en Bed & Breakfast	20
3.8 Bungalowbedrijven	22
3.9 Groepsaccommodaties	24
3.10 Dagrecreatie	26
3.11 Horeca-activiteiten	28
3.12 Waterrecreatie	30
3.13 Bedrijfswoningen	32
3.14 Activiteiten paardenhouderijen/maneges	34
4. INSTRUMENTARIUM	35
4.1 Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO)	35
4.2 Positieve bestemmingen reguliere recreatie, vrijstellingen en wijzigingen	36
4.3 Bestemmingen kleinschalige recreatie	37
4.4 Bestemming kleinschalige recreatie bij wegvallen agrarische functie	38
4.5 Wijzigingen van de bestemming recreatie	38
4.6 Relatie met de nieuwe Wet geurhinder veehouderij (Wgv)	38
4.7 Algemene Plaatselijke Verordening (APV)	39
Bijlage 1 Leden werkgroep	41
Bijlage 2 Voorbeeld van enkele criteria kleinschalig kamperen	42

1. INLEIDING

1.1 Achtergrond

In de bestuursovereenkomst tussen de provincie Noord-Brabant en de gemeenten in Brabant is afgesproken dat de gemeenten, in aansluiting op de vastgestelde reconstructie- en gebiedsplannen, op korte termijn de bestemmingplannen Buitengebied moeten herzien.

Voor de toeristisch-recreatieve sector is het allereerst van belang dat de gemeenten bij de herziening van deze bestemmingsplannen rekening houden met de situatie dat de Wet op de Openlucht recreatie per 1 januari 2008 wordt ingetrokken. Dit betekent namelijk dat er vanaf dat moment geen landelijke kampeerregelgeving meer bestaat en de basis onder de door gemeenten uitgegeven kampeervergunningen, vrijstellingen en verordeningen wegvalt. Alle gemeenten in Nederland moeten hun (nieuwe) beleid ten aanzien van kamperen zelf vormgeven aan de hand van verschillende keuzemogelijkheden. De meeste gemeenten zullen het kamperen binnen de gemeentegrenzen willen reguleren, maar daarvoor geen nieuw instrumentarium willen ontwikkelen. Dat hoeft ook niet, omdat bestaande instrumenten zoals het bestemmingsplan en de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) kunnen worden benut.

Het is het wenselijk dat gemeenten niet alleen het kampeerbeleid vormgeven, maar ook beleid formuleren ten aanzien van andere bedrijfsmatige vormen van verblijfsrecreatie, dagrecreatie, waterrecreatie en horeca-activiteiten in het buitengebied. Ook een aspect dat aandacht verdient, is de ontwikkeling van nieuwe recreatieve functies in vrijkomende agrarische bebouwing. Tot slot wordt aandacht gevraagd voor de planologische vertaling van de toeristisch-recreatieve zoningprincipes (projectlocatie, intensief recreatief gebied, kansrijk extensief recreatief landelijk gebied, stedelijk uitloopgebied, overig landelijk gebied en recreatieve poort) uit de gebied- en reconstructieplannen.

Voordat de verschillende vormen van verblijfsrecreatie, dagrecreatie, waterrecreatie en horeca-activiteiten kunnen worden opgenomen in het bestemmingsplan en/of de Algemene Plaatselijke Verordening (APV), is het zinvol dat iedere gemeente inhoudelijke beleidskeuzes ten aanzien van de verschillende recreatievormen maakt of actualiseert. Vanuit de toeristisch-recreatieve sector in Brabant wordt erop aangedrongen dat gemeenten dergelijke beleidskeuzes binnen toeristische regio's zo veel mogelijk op elkaar afstemmen. De sector zet in op een flexibele, maar verantwoorde planologische verankering van de diverse vormen van recreatie. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn een zuinig en duurzaam gebruik van de ruimte en het behoud en de versterking van de kwaliteit van de bedrijven in de toeristisch-recreatieve sector.

Bovenstaande is aanleiding geweest voor TOP Brabant om de voorliggende notitie '**Recreatie en toerisme en bestemmingsplannen buitengebied in Noord-Brabant**' op te stellen voor alle gemeenten in Noord-Brabant.

1.2 TOP Brabant

TOP Brabant is een initiatief van de brancheorganisaties RECRON, HISWA Vereniging, Koninklijk Horeca Nederland, Zuidelijke Land- en TuinbouwOrganisatie (ZLTO) en de Kamers van Koophandel in Brabant. De sector Paardenhouderij en de Vereniging Kampeerboeren (VeKaBo) zijn als agendaleden aan TOP Brabant verbonden.

Doelstelling van TOP Brabant is om aanvullend op de inzet van deze organisaties brancheoverstijgende zaken aan te pakken. Daarnaast is TOP Brabant namens de sector partner in het reconstructieproces. Samen met haar leden zet TOP Brabant zich in om de kwaliteit, professionaliteit en samenwerking in de sector te bevorderen.

1.3 Werkwijze en bronnen

Ten behoeve van de totstandkoming van deze notitie is een werkgroep in het leven geroepen. De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van RECRON, Koninklijk Horeca Nederland, ZLTO en de VeKaBo in Brabant. De samenstelling van de werkgroep is in bijlage I opgenomen. De werkgroep heeft meerdere keren overleg gevoerd en gezamenlijk standpunten ingenomen over de verschillende beleidskeuzes. Met HISWA Vereniging heeft het secretariaat van TOP Brabant afzonderlijk van gedachten gewisseld over een aantal watersportonderwerpen. Daarnaast heeft Croonen Adviseurs, een stedenbouwkundig adviesbureau, als klankbord gefunctioneerd.

Verder zijn voor de notitie diverse bronnen geraadpleegd. De belangrijkste hiervan zijn:

- Het kampeerbeleid na de Wet op de Openluchtrecreatie (nr. 129 Groene Reeks). Vereniging Nederlandse Gemeenten, 2005;
- Recreatie(bedrijven) een beleid waard! Een handreiking voor gemeenten om nieuw beleid te maken na de Wet op de Openluchtrecreatie. RECRON, november 2005;
- Is er kamperen na de WOR? Gevolgen van de afschaffing van de Wet op de Openluchtrecreatie. Stedenbouwkundig bureau Bugel/Hajema, november 2005;
- Kadernota Kampeerbeleid. Advies Recreatieschap Drenthe, september 2006;
- Beleidsnotitie Bed & Breakfastaccommodaties. Gemeente Tynaarlo, december 2002;
- Intrekking Wet op de Openluchtrecreatie en Gemeentelijk Beleid, Beleidsaanbevelingen voor Achterhoek en Liemers. Mei 2006;
- Kader- en beleidsnota kleinschalig kamperen ca. Veere 2008. Gemeente Veere, editie commissie/raad maart 2007;
- Bestemmingsplannen van verschillende gemeenten in Noord-Brabant.

1.4 Status notitie

In deze notitie doet de toeristisch-recreatieve sector in Noord-Brabant voorstellen voor beleidskeuzes door de gemeenten. Alle keuzes zijn voorzien van een toelichting en argumenten.

De voorgestelde beleidskeuzes hebben de status van een ADVIES van de toeristisch-recreatieve sector in Noord-Brabant (verenigd in TOP Brabant) aan de gemeenten in Noord-Brabant.

De beleidskeuzes worden gedragen door de in paragraaf 1.3 genoemde organisaties.

1.5 Leeswijzer notitie

De notitie start met een hoofdstuk (2) over begripsbepaling. Gelet op de vele verschillende benamingen van accommodatievormen is het van belang dat hierover eenduidigheid bestaat.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 ingegaan op de voorgestelde beleidskeuzes. In het hoofdstuk komt allereerst het begrip 'kleinschalige recreatie' aan de orde. Aansluitend zijn de beleidskeuzes voor de diverse vormen van kamperen, appartementen en Bed & Breakfast, bungalowbedrijven, groepsaccommodaties, dagrecreatie, horeca-activiteiten, waterrecreatie en bedrijfswoningen opgenomen.

De notitie wordt in hoofdstuk 4 afgesloten met een overzicht van het instrumentarium, dat in de ogen van de toeristisch-recreatieve sector ingezet kan worden om de diverse beleidskeuzes te realiseren.

2. BEGRIPSBEPALING

Bij het maken van beleidskeuzes en het opstellen en gebruiken van richtlijnen voor verblijfsrecreatie, dagrecreatie, waterrecreatie en horeca-activiteiten is het van belang om een aantal relevante begrippen te omschrijven. Hieronder volgen de omschrijvingen van de belangrijkste begrippen.

Deze begrippen zijn afkomstig uit de Wet op de Openluchtrecreatie (WOR), een aantal bestemmingsplannen van gemeenten in Noord-Brabant en een aantal nota's met betrekking tot de intrekking van de WOR. Een aantal begrippen is in het onderstaande overzicht concreet afgebakend, omdat de begrippen afkomstig zijn uit wettelijke kaders. Het betreft de definitie van een landschapscamping, afkomstig uit het streekplan Noord-Brabant 2002 'Brabant in Balans', en de omschrijving van een natuurkampeerterrein volgens de Ministeriële Regeling Natuurkampeerterreinen d.d. mei 1995. Op basis van de gemaakte beleidskeuzes zullen deze algemene begrippen in hoofdstuk 3 nader worden uitgewerkt.

Algemeen	
Bedrijfsmatige exploitatie	Het via een bedrijf, stichting of andere rechtspersoon voeren van een zodanig beheer/exploitatie, dat in de gelegenheden voor verblijfsrecreatie, dagrecreatieve ruimtes, waterrecreatie en horecagelegenheden recreatieve mogelijkheden geboden worden. Bij verblijfsrecreatie gaat het om recreanten /gebruikers die hun hoofdverblijf elders hebben.
Verblijfsrecreatie	Het totaal van mogelijkheden en voorzieningen om te recreëren op een bepaalde plaats buiten het hoofdverblijf van de gebruikers, anders dan met gebruikmaking van een hotel, pension of vaartuig of overnachting(en) bij familie of kennissen, waarbij recreatief nachtverblijf centraal staat.
Dagrecreatie	Het totaal van mogelijkheden en voorzieningen om te recreëren op een bepaalde plaats in de openlucht en/of in gebouwen, anders dan een woning waarbij recreatief dagverblijf centraal staat.
Horeca	Het totaal van activiteiten die uitsluitend zijn gericht op het verstrekken van nachtverblijf, logies en/of ter plaatse nuttigen van etenswaren en dranken ten behoeve van recreanten, met uitzondering van een discotheek, bar, nachtclub of dancing.
Zelfstandige horeca	Vorm van horeca waarbij etenswaren en/of dranken worden verstrekt voor gebruik ter plaatse in een zaak die de (planologische) hoofdbestemming horeca heeft.
Ondersteunende horeca	Vorm van horeca waarbij etenswaren en/of dranken tegen betaling worden verstrekt voor gebruik ter plaatse in een zaak die geen (planologische) hoofdbestemming horeca heeft. De horeca-activiteit is ondergeschikt aan de hoofdactiviteit, maar er gelden dezelfde regels die voor horecavestigingen in zijn algemeenheid gelden.
Waterrecreatie	De vormen van openluchtrecreatie die in hoofdzaak op het gebruik van het water gericht zijn.
Verbrede landbouw/ agrarische verbreding	Het ontplooiën van (neven)activiteiten op een agrarisch bedrijf zoals kleinschalige recreatieve activiteiten, die ruimtelijk inpasbaar en verbonden zijn aan de bestaande te behouden agrarische bedrijfsvoering.

Algemeen	
Voormalige Agrarische Bedrijfslocatie (VAB)	Een agrarisch of niet-agrarisch bouwblok waarop in het verleden een agrarisch bedrijf werd uitgeoefend en waarvan de bedrijfsgebouwen nog geheel of gedeeltelijk bestaan.

Voorzieningen	
(Regulier) Kampeerterein	Een terrein of plaats, geheel of gedeeltelijk ingericht, en blijkens die inrichting bestemd, om daarop gelegenheid te geven tot het tijdelijk plaatsen of geplaatst houden van een zodanig aantal kampeermiddelen ten behoeve van recreatief nachtverblijf, dat deze het aantal van het kleinschalige kampeerterein overstijgt.
Kleinschalig kampeerterein	Een terrein of plaats nabij een agrarisch of voormalig agrarisch bedrijf of burgerwoning, geheel of gedeeltelijk ingericht, en blijkens die inrichting bestemd, om daarop gelegenheid te geven tot het tijdelijk plaatsen of geplaatst houden van kampeermiddelen ten behoeve van recreatief nachtverblijf. Dit kampeerterein biedt ruimte voor een beperkt aantal kampeerplaatsen.
Landschapscamping <i>Streekplan Noord-Brabant 2002 "Brabant in Balans"</i>	Een landschapscamping is een kampeerterein met maximaal 60 kampeerplaatsen met een beperkte dichtheid, op aan de landbouw te onttrekken grond en aansluitend aan bestaande of voormalige (agrarische) bouwblokken. De gemiddelde grootte van een standplaats dient minimaal 300 m ² (bruto) te zijn. Bij de inrichting van dergelijke campings moeten de natuur- en landschapswaarden worden verhoogd door een passende robuuste en duurzame beplanting op en rond het kampeerterein. De oppervlakte voor de nieuwe natuur dient minimaal 3 maal zo groot te zijn als de oppervlakte voor de standplaatsen.
Groepskamperen buiten een kampeerterein	Het tijdelijk plaatsen of geplaatst houden van kampeermiddelen buiten specifiek daarvoor ingerichte en geëxploiteerde terreinen, waar in groepsverband gekampeerd wordt. Vaak betreft het groepen met een doelstelling van sociale, culturele, educatieve of wetenschappelijke aard die in groepsverband kamperen ten behoeve van eigen doeleinden.
Natuurkampeerterein <i>Ministeriële Regeling Natuurkampeerterreinen d.d. mei 1995</i>	Een kampeerterein in een aaneengesloten gebied van ten minste 25 hectare, waarvan de helft bestaat uit bos of natuurgebied. Het kampeerterein is maximaal 1 hectare en heeft maximaal 40 kampeerplaatsen voor toeristische kampeermiddelen zoals tenten, kampeerauto's of caravans. Per kampeermiddel is de verblijfsduur maximaal zes weken.
Vrij kamperen	Een terrein of plaats waar het tijdelijk plaatsen of geplaatst houden van kampeermiddelen buiten specifiek daarvoor ingerichte en geëxploiteerde terreinen gedurende korte perioden mogelijk is.
Kamperen voor eigen gebruik	Het tijdelijk plaatsen van kampeermiddelen voor eigen gebruik door een eigenaar van een terrein voor een vastgestelde periode.

Voorzieningen	
Gereguleerde Overnachtingsplaats (GOP)	Een parkeerplaats, geheel of gedeeltelijk ingericht, die een goede en stevige ondergrond biedt voor een kampeerauto en die gedurende een beperkt aantal nachten wordt gebruikt als verblijfsplaats. Bij deze plaats zijn al dan niet voorzieningen aangebracht.
Appartement	Een of meerdere zelfstandige units met een keukenblok in een woning of cultuurhistorische waardevolle gebouw, die periodiek worden verhuurd voor recreatief nachtverblijf.
Bed & Breakfast	Een of meerdere gastenkamers of zelfstandige units in een woning of cultuurhistorische waardevolle gebouw, die periodiek worden verhuurd voor recreatief nachtgebruik op basis van logies en ontbijt.
Bungalowpark	Een complex bestaande uit een aantal vakantiewoningen, vakantiebungalows of vakantieappartementen, voor zover deze verblijfseenheden voor periodiek verhuur door de exploitant of beheerder van het complex beschikbaar zijn. Er dient sprake te zijn van een bedrijfsmatige exploitatie.
Groepsaccommodatie	(Deel van) een gebouw dat is bestemd voor periodiek recreatief nachtverblijf door groepen, met permanent daarvoor ingerichte ruimten met gemeenschappelijke voorzieningen. Een kampeerboerderij en kamp(eer)huis valt onder het begrip groepsaccommodatie.
Kampeersplaats c.q. standplaats	Een in of op het kampeerterrein aangegeven, zichtbaar gemarkeerde plek, d.m.v. nummering, stroomvoorziening, erfafscheiding of anderszins, voor het tijdelijk plaatsen of geplaatst houden van een kampeermiddel ten behoeve van recreatief nachtverblijf. Een bijzettentje wordt hierbij niet als afzonderlijk kampeermiddel aangemerkt.
Kampeermiddel	Tent, tentwagen, kampeerauto of caravan of enig ander onderkomen, voor zover het geen bouwwerk is. Deze onderkomens of voertuigen kunnen geheel of ten dele worden gebruikt voor recreatief nachtverblijf.
Stacaravan/chalet	Een caravan of soortgelijk onderkomen op wielen die volgens de bepalingen van het wegverkeersreglement niet over de openbare weg achter een auto mag worden voortbewogen of een gebouw van lichte constructie zonder vaste fundering dat in zijn geheel of in delen kan worden verplaatst, en die zijn gebouwd, ingericht en bestemd als recreatief (nacht)verblijf voor recreanten die elders hun hoofdverblijf hebben.
Trekshut	Een houten blokhut dat periodiek dient als recreatief nachtverblijf voor recreanten, die hun hoofdverblijf elders hebben.
Vakantiebungalow/recreatiewoning	Een gebouw of een gedeelte van een gebouw dat periodiek dient als recreatief nachtverblijf voor recreanten, die hun hoofdverblijf elders hebben.

Voorzieningen	
Jachthaven	Haven met de daarbij behorende grond waar overwegend gelegenheid wordt gegeven voor het aanleggen, afmeren of afgemeerd houden van pleziervaartuigen.
Ligplaats	Plaats ingericht voor het afgemeerd houden van een pleziervaartuig.
Pleziervaartuig	Schip, bestemd of gebruikt voor sport of vrijetijdsbesteding, ongeacht het type en de wijze van voortstuwing.

3. VOORGESTELDE BELEIDSKEUZES

In dit hoofdstuk wordt allereerst een aantal algemene beleidskeuzes ten aanzien van het begrip kleinschalige recreatie (3.1) weergegeven. Daarna wordt ingegaan op de voorgestelde beleidskeuzes voor kamperen per categorie. Deze categorieën zijn reguliere kampeerterreinen (3.2), kleinschalige kampeerterreinen (3.3), tijdelijke kampeerterreinen (3.4), natuurkampeerterreinen (3.5) en het vrij kamperen en kamperen voor eigen gebruik (3.6). Daarnaast zijn de beleidskeuzes opgenomen ten aanzien van appartementen en Bed & Breakfast (3.7), bungalowbedrijven (3.8) groepsaccommodaties (3.9), dagrecreatie (3.10), horeca-activiteiten (3.11), waterrecreatie (3.12) en bedrijfswoningen (3.13). Tot slot wordt kort ingegaan op de activiteiten paardenhouderijen/maneges (3.14).

Omdat de argumenten bij een uiteindelijke beleidskeuze doorslaggevend zijn, is hieraan veel aandacht besteed. De voorgestelde beleidskeuzes worden in de linkerkolom beschreven, de bijbehorende argumentatie en toelichting daarbij in de rechterkolom.

Uitgangspunt bij de verschillende beleidskeuzes is het streven naar deregulering. Zaken moeten alleen worden vastgelegd in bestemmingsplannen als er ruimtelijke relevantie is. Het is wenselijk dat bestemmingsplannen zodanig worden herzien dat ze niet veranderd hoeven te worden voor allerlei inrichting- en beheerwijzigingen. De voorschriften in de bestemmingsplannen moeten zo veel mogelijk van algemene aard zijn en aangepast en/of gewijzigd kunnen worden zonder te ingewikkelde procedures, waarbij bij bijzondere situaties afwijkingen en maatwerk mogelijk zijn. Waar mogelijk, dient een vrijstellingsbevoegdheid (artikel 15 Wet Ruimtelijke Ordening) of wijzigingsbevoegdheid (artikel 11 Wet Ruimtelijke Ordening) opgenomen te worden voor het college van Burgemeester & Wethouders. Bij wijzigingen zijn er overigens ook situaties die wettelijk de goedkeuring van Gedeputeerde Staten (GS) behoeven.

De voorstellen in deze notitie kunnen tot gevolg hebben dat 'bestaande situaties' niet aansluiten bij de gemaakte keuzes. Uiteraard dienen hiervoor uitzonderingen te worden gemaakt (overgangsrecht). In dat geval hebben de beleidskeuzes betrekking op nieuwe situaties. Voor 'bestaande afwijkende situaties' die rechtens bestaan op basis van eerdere planologische regelingen, zal maatwerk geleverd moeten worden en kan c.q. mag het overgangsrecht niet toegepast worden.

3.1 Begrip kleinschalige recreatie

Beleidsmatig wordt vaak het onderscheid gemaakt in 'reguliere' recreatie en kleinschalige recreatie. TOP Brabant adviseert om dit onderscheid te handhaven, omdat kleinschalige en 'reguliere' recreatie in aard en ruimtelijke verschijningsvorm verschillend zijn.

	Beleidskeuze	Argumenten en toelichting
1.	<p>Bestaande kleinschalige vormen van recreatie dienen in principe direct geregeld/ medebestemd te worden.</p> <p>TOP Brabant pleit ervoor om nieuwe vormen van kleinschalige recreatie, die gekoppeld zijn aan een agrarische- of woonfunctie, door middel van een vrijstelling mogelijk te maken.</p>	<p>Binnen het totale toeristisch-recreatieve product is er plaats voor een specifiek kleinschalig product. De omvang van deze vormen van recreatie en de vaak gebruikelijke koppeling aan het (voormalige) agrarisch bedrijf (als nevenactiviteit) of een woonfunctie maakt dat er planologisch een ander regime gewenst is. Op het moment dat er geen sprake meer is van een koppeling aan een agrarische bedrijfsvoering of een woonfunctie, dan dienen de kleinschalige recreatieve activiteiten recreatief bestemd te worden (zie ook hoofdstuk 4).</p> <p>Met uitzondering van de vrijstellingsvoorschriften dienen kleinschalige en 'reguliere' recreatieve activiteiten zo veel als mogelijk aan dezelfde voorwaarden en wet- en regelgeving te voldoen ('gelijke monniken, gelijke kappen')</p>
2.	<p>Kleinschalige recreatieve activiteiten zijn gehouden aan nader vast te stellen maximale aantallen voorzieningen of maximale aantallen m². Tot kleinschalige recreatie behoren: kleinschalige kampeerterrainen, appartementen, Bed & Breakfast en kleinschalige dagrecreatie en horeca-activiteiten. De begrenzings voor deze categorieën zijn als volgt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kleinschalige kampeerterrainen: maximaal 25 standplaatsen (zie paragraaf 3.3); • Appartementen: maximaal 10 bedden/slaapplaatsen (zie paragraaf 3.7) • Bed & Breakfast: maximaal 10 bedden/slaapplaatsen (zie paragraaf 3.7); • Dagrecreatie: maximaal 500 m² totale oppervlakte (zie paragraaf 3.10) • Horeca-activiteiten: maximaal 100m² totale bedrijfsvloeroppervlakte (zie paragraaf 3.11). 	<p>Binnen het totale toeristisch-recreatieve product is er plaats voor/behoefte aan ruimte voor een specifiek kleinschalig product.</p> <p>Ruimtelijke consequenties van kleinschalige recreatie zijn van een andere orde dan die van reguliere recreatie. Dientengevolge is een begrenzing van de omvang van de verschillende vormen van kleinschalige noodzakelijk.</p>

	Beleidskeuze	Argumenten en toelichting
3.	<p>Kleinschalige recreatie is bij voorkeur gekoppeld aan de agrarische bedrijfsvoering.</p> <p>Bij kleinschalig kamperen dient bij de start de koppeling aan de agrarische bedrijfsvoering een voorwaarde te zijn. Ook ten aanzien van dagrecreatie en horeca is de koppeling gewenst.</p> <p>Een uitzondering hierop zijn appartementen en B&B. De praktijk laat zien dat ook burgers in het buitengebied deze vormen van verblijfsrecreatie ondernemen. Bovendien moet het mogelijk zijn deze vormen van kleinschalige recreatie aan te bieden nadat een agrariër is gestopt met zijn agrarische bedrijfsvoering.</p> <p>Onder agrarische bedrijfsvoering wordt een daadwerkelijk functionerend agrarisch bedrijf verstaan.</p>	<p>De kracht van kleinschalig kamperen en kleinschalige dagrecreatie en horeca-activiteiten ligt in de koppeling aan het agrarische bedrijf. De koppeling aan het agrarische bedrijf zorgt voor het behoud van het agrarische karakter van een gebied.</p>
4.	<p>Kleinschalige recreatie mag waar mogelijk blijven bestaan na beëindiging van de agrarische activiteiten.</p>	<p>Nadrukkelijk is de toevoeging waar mogelijk aan de orde. Voortzetting van de kleinschalige recreatie is in de eerste plaats afhankelijk van de gewenste ruimtelijke ontwikkeling in het betreffende buitengebied. Daarnaast kan ook de nieuwe geurwetgeving van invloed zijn op het al dan niet kunnen voortzetten van de kleinschalige recreatie (zie ook paragraaf 4.6).</p> <p>Voortzetting van kleinschalige recreatie is ingegeven door het feit dat er sprake is van ongewenste kapitaalvernietiging als na de beëindiging van het agrarische bedrijf het recreatieproduct moet worden afgestoten. Bovendien blijft overeind dat deze specifieke vorm van recreatie gewenst is in het totaal van het aanbod. Na beëindiging van de agrarische activiteiten mag daarom de aanwezige kleinschalige recreatie waar mogelijk opnieuw als kleinschalige recreatie geregeld/(mede)bestemd worden. Indien een kleinschalig recreatief bedrijf na afstoting van de agrarische activiteiten wil doorgroeien, dient deze beoordeeld te worden als en zo mogelijk gewijzigd te worden in een regulier recreatiebedrijf.</p>

	Beleidskeuze	Argumenten en toelichting
5.	<p>In beginsel kunnen diverse kleinschalige recreatieve activiteiten gestapeld (cumulatie) worden. Per activiteit blijven de maximale aantallen van kracht zoals eerder aangegeven. Met uitzondering van de situering van maximaal 25 kampeermiddelen, wordt de cumulatie van kleinschalige activiteiten/voorzieningen begrensd tot een maximale oppervlakte van 500 m².</p> <p>Bij de overschrijding van deze 'maximale voorwaarde' is voor de volledige exploitatie het planologische regime voor 'reguliere' recreatieve activiteiten van toepassing.</p>	<p>De kracht van kleinschalige recreatie ligt juist in de kleinschaligheid. Aan de stapeling van kleinschalige recreatieve activiteiten dient dan ook een begrenzing te worden aangebracht. Bovendien zorgt een al te grote stapeling voor een ongewenste ongelijkheid met de 'reguliere' recreatieve activiteiten, omdat voor elke vorm van kleinschaligheid afwijkende (minder stringente) planologische voorwaarden gelden.</p> <p>De ruimtelijke relevantie voor het begrenzen van de stapeling van kleinschalige recreatie is vooral de benutting van gebouwen. Vandaar dat hier een maximum aan gesteld wordt.</p> <p>De begrenzing van de cumulatie van kleinschalige recreatieve activiteiten/voorzieningen is gebaseerd op de regeling 'Categorieën van gevallen ex artikel 19, lid 2, Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) provincie Noord-Brabant 2006. Tot genoemde maximale maatvoering mag een gemeente op gronden in buitengebied kleinschalige recreatieve activiteiten/voorzieningen invullen.</p>
6.	<p>TOP Brabant is voorstander van vormen van zonering van kleinschalige vormen van recreatie. Het advies is de gehanteerde zoneringindeling uit de gebieds- en reconstructieplannen in Noord-Brabant als leidraad te nemen voor het al dan niet toestaan van de verschillende vormen van kleinschalige verblijfs- en dagrecreatie en horeca-activiteiten in bepaalde (deel)gebieden.</p> <p>Op basis van deze zoneringindeling zijn vormen van kleinschalige verblijfs- en dagrecreatie en horeca-activiteiten niet toegestaan in landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's), met uitzondering van dagrecreatie waarbij de openstelling alleen aan de landbouw is gerelateerd. Daarnaast heeft het de voorkeur om kleinschalige vormen van verblijfs- en dagrecreatie en horeca toe te staan in "Kansrijk extensief recreatief landelijk gebied".</p>	<p>Bij de zoneringindeling, die is opgenomen in de reconstructie- en gebiedsplannen, is zo goed mogelijk rekening gehouden met de draagkracht van de omgeving en aantrekkelijkheid van de omgeving voor toeristisch-recreatieve ontwikkelingen.</p> <p>Een landbouwontwikkelingsgebied (LOG) is bedoeld als gebied dat primair mogelijkheden moet bieden voor de ontwikkeling (uitbreiding en/of nieuwvestiging) van de intensieve veehouderij.</p> <p>In recreatief opzicht zijn de zones "Kansrijk extensieve recreatief landelijk gebied" kansrijke gebieden voor het ontwikkelen en versterken van kleinschalige activiteiten: kleinschalige extensieve en kleinschalige intensieve bedrijven. Verder zijn dit kansrijke gebieden voor het recreatieve medegebruik, extensieve waterrecreatie en voor verschillende routestructuren.</p>

	Beleidskeuze	Argumenten en toelichting
7.	<p>TOP Brabant is voorstander om aan de zonering ook quoterings te koppelen. Het voorstel is alleen voor het kleinschalig kamperen een maximum per gemeente vast te stellen.</p> <p>Gepleit wordt voor een eenvoudige procedure om dit maximale aantal bij voortschrijdend inzicht bij te kunnen stellen. Het toestaan van meer/minder kleinschalige kampeerterreinen moet dan als vrijstellingsvoorwaarde(n) opgenomen worden.</p>	<p>Om enig grip te behouden op de landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten in een regio/gemeente, wordt het van belang geacht om hier door middel van quoterings invloed op uit te oefenen. Het betreft hier de (maximale) draagkracht per deelgebied met bepaalde waarden voor de hoeveelheid/aard van de kleinschalige recreatie.</p> <p>Quoterings is niet bedoeld als ingrijpen in het marktmechanisme (immers dit heeft geen ruimtelijke relevantie), maar het argument 'laat de markt zijn werk doen' gaat uit oogpunt van behoud van landschap en natuur niet helemaal op. De kapitaalintensiteit van het recreatieproduct en de minimale alternatieve aanwendbaarheid (na beëindiging van de recreatieve activiteiten is de wijziging in een andere functie moeilijk) van kampeerterreinen en recreatieve gebouwen, maakt dat er bij slechte marktomstandigheden niet gewenste ontwikkelingen kunnen ontstaan, die geen/weinig relatie met recreatie en toerisme hebben en een negatief effect (kunnen) hebben op natuur, landschap en omgeving. Handhaving is dan het eerste middel, quoterings werkt hierbij ondersteunend.</p> <p>Vanzelfsprekend dient kleinschalig kamperen ook op de locatie zelf landschappelijk goed te worden ingepast.</p> <p>Als een quotum als voorwaarde voor het verlenen van vrijstelling(en) toch wordt opgenomen, kan dat quotum in principe via een wijzigingsprocedure aangepast worden.</p>

3.2 Reguliere kampeerterreinen

	Beleidskeuze	Argumenten en toelichting
1.	<p>(Reguliere) Kampeerterreinen worden planologisch als zodanig bestemd.</p> <p>Het advies is om zo weinig mogelijk voorschriften te stellen ten aanzien van het aantal, de soort kampeerplaatsen, de verdeling tussen de soort kampeerplaatsen (toeristisch, seizoen- en jaarplaatsen) en de afmetingen van de kampeerplaatsen.</p> <p><u>Er zijn twee opties:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Per kampeerterrein wordt de totale terreinoppervlakte vastgelegd in de vorm van het bestemmingsvlak. Binnen die oppervlakte is het aan de ondernemer te bepalen hoeveel en welke soort kampeerplaatsen op het terrein inpasbaar zijn. 2. Per kampeerterrein wordt de totale terreinoppervlakte vastgelegd in de vorm van het bestemmingsvlak. Binnen die totale oppervlakte wordt binnen de voorschriften (en niet op plankaart) een oppervlakte vastgesteld voor toeristische plaatsen (inclusief seizoenplaatsen) en jaarplaatsen (inclusief verhuurcaravans e.d.). Voor alleen de jaarplaatsen wordt een maximum gesteld aan het aantal plaatsen. Verder is men vrij te bepalen hoe de totale terreinoppervlakte wordt ingevuld. <p>TOP Brabant heeft de voorkeur voor optie 1.</p> <p>Bij optie 2 geldt dat aanpassing van het aantal kampeerplaatsen en/of verschuivingen tussen de verschillende soorten kampeerplaatsen via een vrijstellingsbevoegdheid gerealiseerd kunnen worden.</p> <p>NB. Wat als aanduiding op de plankaart wordt weergegeven en nadien eventueel veranderd moet worden dient via wijzigingsprocedure plaats te vinden. Van alleen in de voorschriften genoemde maten/aantallen kan wel vrijstelling verleend worden. Dus specificaties dienen zo veel mogelijk in de voorschriften opgenomen te worden en niet op de plankaart.</p>	<p>De ondernemer moet flexibel in kunnen spelen op veranderende marktomstandigheden. De inrichting van een kampeerterrein en het garanderen van een bepaald kwaliteitsniveau is de verantwoordelijkheid van de ondernemer. In de markt is eerder behoefte aan minder standplaatsen per hectare dan aan meer.</p> <p>Bovendien zijn er andere wetten/regelingen (zoals het Besluit horeca-, sport- en recreatie-inrichtingen milieubeheer, Wet bodembescherming, Waterleidingwet, Brandveiligheidsverordening e.d.) op basis waarvan voorschriften worden gesteld die de kwaliteit van een kampeerterrein kunnen regelen en zorgen dat een ondernemer niet te veel kampeerplaatsen per hectare realiseert. Bovendien prijst een kampeerterrein dat te kleine kampeerplaatsen aanbiedt zich uit de markt.</p>

	Beleidskeuze	Argumenten en toelichting
2.	<p>Het advies is om de afmetingen van kampeermiddelen op vaste standplaatsen te begrenzen op een maximale omvang van 70 m2. Hierbij is een onderscheid tussen de verschillende kampeermiddelen op vaste standplaatsen niet nodig. Bergingen vallen buiten de maximale oppervlakte van de stacaravans of chalets.</p> <p>Bestaande kampeermiddelen, die al groter dan 70 m2 zijn, moeten direct bestemd worden. Voor nieuwe situaties kan voor kampeermiddelen die groter zijn dan 70 m2 een vrijstellingsbevoegdheid worden opgenomen. Ruimtelijk relevante criteria voor deze vrijstelling dienen nader uitgewerkt te worden, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Criteria die ingaan op de mate waarin de indeling/invulling van de oppervlakte voor jaarplaatsen zich verhoudt tot het totale kampeerterrein. Extra verdichting met kampeermiddelen dient samen te gaan met behoud van de ruimtelijke kwaliteit van het terrein. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld de verhouding tussen de oppervlakte en omvang van de bebouwing en de totale oppervlakte van het kampeerterrein, het maximale percentage bebouwing, de afstand van de bebouwing tot de perceelsgrens, de onderlinge afstand/situering etc.; • Criteria die betrekking hebben op de landschappelijke inpassing van het kampeerterrein en de landschappelijke kwaliteiten garanderen. 	<p>De ondernemer moet flexibel in kunnen spelen op veranderende marktomstandigheden, maar een al te grote dichtheid is landschappelijk ongewenst.</p> <p>TOP Brabant is zich bewust van de zorg om permanente bewoning bij vele overheden. De grootte van een stacaravan/chalet heeft echter geen ruimtelijke relevantie. Permanente bewoning is in strijd met het bestemmingsplan en dient gehandhaafd te worden op strijdig gebruik van recreatieve doeleinden. RECRON-bedrijven hanteren algemene voorwaarden voor vaste standplaatsen. Artikel 2 van deze voorwaarden geeft aan dat de ondernemer de recreant een overeengekomen plaats ter beschikking stelt voor recreatieve doeleinden, dus niet voor permanente bewoning. Permanente bewoning moet dus worden tegengegaan door een samenspel van ondernemer (toepassing algemene voorwaarden) en gemeente (handhaving gebruik recreatieve doeleinden). De grootte van de stacaravan/het chalet staat daar op zich los van.</p>

	Beleidskeuze	Argumenten en toelichting
3.	<p>Het advies is om met betrekking tot de bouwwerken ten behoeve van de centrale voorzieningen een zoekgebied aan te wijzen. Binnen dit zoekgebied is een bebouwing mogelijk van een maximaal aantal m2 of maximaal percentage. Het maximale aantal m2 of percentage is maatwerk en per bedrijf verschillend. Om de continuïteit van een bedrijf te waarborgen, is er ruimte voor een eenmalige vergroting met 15% van de maximaal toegestane bebouwde oppervlakte.</p> <p>Buiten het zoekgebied kan bij toeristische kampeerplaatsen tevens ruimte worden geboden voor sanitaire voorzieningen (waaronder een maximaal aantal units met privé-sanitair met maximale afmetingen).</p> <p>Er zijn situaties denkbaar waar een concreet bouwblok in plaats van een zoekgebied wordt aangegeven in verband met de ruimtelijke inpasbaarheid (uit oogpunt van natuur, landschap en verkeer).</p>	<p>De diversiteit van kampeerterreinen vraagt, binnen een begrenzing van het maximale oppervlak, maatwerk per bedrijf als het gaat om bebouwingsregels. Er moet ruimte worden geboden om flexibel om te kunnen gaan met wensen van ondernemers om binnen bepaalde marges aanpassingen/ veranderingen in deze voorzieningen aan te brengen en een kwaliteitsslag te kunnen maken. Bij kampeerterreinen zal de bebouwing ondergeschikt moeten zijn aan de functie kamperen.</p> <p>De bebouwing wordt aan een bouwblok verbonden indien een goede ruimtelijke ordening dit vraagt.</p>
4.	<p>Het advies is om het kampeerseizoen niet (langer) te begrenzen en kamperen het hele jaar toe te staan, tenzij er locatiespecifieke uitzonderingen zijn.</p>	<p>De ondernemer moet flexibel in kunnen spelen op veranderende marktomstandigheden. Door het kamperen het hele jaar toe te staan, kan het seizoen worden verlengd.</p> <p>Bij ligging van het kampeerterrein in of bij een gebied met bijvoorbeeld natuur- of landschappelijke waarden kunnen er redenen zijn om het terrein in een bepaalde periode vrij te maken van kampeermiddelen.</p>
5.	<p>Landschappelijk inpassing van kampeerterreinen is verplicht.</p>	<p>De landschappelijke inpassing van kampeerterreinen is primair de verantwoordelijkheid van de ondernemers. Het is echter mede een verantwoordelijkheid van gemeenten en dient, indien nodig (via overeenkomsten of voorwaarden bij planologische vrijstellingen), te worden afgedwongen bij individuele grondeigenaren. Aan de landschappelijke inpassing kunnen echter geen algemene geldende voorwaarden worden gesteld. Het gaat om maatwerk per locatie.</p>

	Beleidskeuze	Argumenten en toelichting
6.	<p>Kampeerterreinen kiezen in sommige situaties voor een verbreding van hun horeca-activiteiten naar doelgroepen buiten de verblijfsrecreatie (feesten en partijen, dagarrangementen, vergaderingen, trainingen e.d.). Het advies is om bij de verbreding van de verblijfsrecreatie met deze activiteiten onderscheid te maken tussen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een kampeerterein met ondersteunende horeca, dat wil zeggen gericht op de eigen verblijfs gasten; • Kampeerterein met zelfstandige horeca, dat wil zeggen die zich naast de eigen verblijfs gasten ook richt op daggasten van buitenaf. <p>Dit onderscheid dient in het bestemmingsplan tot uitdrukking te komen.</p>	<p>In geval van zelfstandige horeca die ook gericht is op daggasten van buitenaf, dienen dezelfde afwegingen gemaakt te worden als verwoord in paragraaf 3.11 (horeca-activiteiten).</p>

3.3 Kleinschalige kampeerterreinen

	Beleidskeuze	Argumenten en toelichting
1.	<p>Bestaande kleinschalige kampeerterreinen worden in het bestemmingsplan als zodanig medebestemd, waarbij wel de voorschriften afwijken van de voorschriften voor 'reguliere' kampeerterreinen.</p> <p>Nieuwe kleinschalig kampeerterreinen worden onder voorwaarden, via vrijstelling, toegelaten.</p>	<p>Kleinschalig kamperen is een vorm van medegebruik en de ruimtelijke inpasbaarheid zal net als bij andere functies ruimtelijk moeten worden getoetst.</p>
2.	<p>Het advies is om de bovengrens voor kleinschalig kamperen vast te stellen op 25 standplaatsen. In het kader van de Wet op de Openluchtrecreatie (WOR) is de grens 15 eenheden. Aan deze opschaling van 15 naar 25 eenheden worden zowel voor bestaande als nieuwe initiatieven aanvullende voorwaarden gesteld, die vooral op het terrein liggen van een landschappelijke inpassing (te onderbouwen met een beplantingsplan).</p>	<p>Kleinschalig kamperen is geïntroduceerd als tak voor neveninkomsten. In het kader van de Wet op de Openluchtrecreatie (WOR) is de grens 15 eenheden.</p> <p>Doorgroei naar meer dan 25 kampeer-eenheden leidt tot een aanzienlijke uitbreiding van het totale kampeeraanbod in Brabant.</p> <p>Bij een al te grote verhoging van de bovengrens wordt het verschil met reguliere kampeerterreinen kleiner, terwijl dit juist het bestaansrecht van kleinschalig kamperen is.</p>

	Beleidskeuze	Argumenten en toelichting
		<p>Wil een ondernemer een hoofdberoep uitoefenen met meer dan 25 standplaatsen dan zal deze een regulier kampeerterrein moeten vestigen of aankopen.</p> <p>Voorstel is om aan de doorgroei van 15 naar 25 kampeerplaatsen criteria te verbinden. In bijlage II is het beleid van de gemeente Veere op dit gebied verwoord als voorbeeld voor mogelijke criteria.</p> <p>Deze begrenzing sluit ook aan bij de regeling 'Categorieën van gevallen ex artikel 19, lid 2, Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) provincie Noord-Brabant 2006. Hier wordt het maximale aantal van 25 kampeereenheden genoemd (niet zijnde stacaravans).</p>
3.	<p>Kleinschalige kampeerterreinen zijn primair bestemd voor toeristische kampeermiddelen. Onder voorwaarden worden op bestaande en nieuwe kleinschalige kampeerterreinen die doorgroeien naar 25 eenheden ook chalets, trekkershutten of stacaravans toegestaan (max. 5).</p> <p>Deze vorm van kleinschalige recreatie is alleen door middel van een vrijstelling mogelijk, waarbij een toetsing aan de voorwaarden plaatsvindt.</p> <p>Kleinschalige kampeerterreinen van 15 plaatsen dienen volledig toeristisch te blijven.</p>	<p>Ook de ondernemer met een kleinschalig kampeerterrein moet flexibel in kunnen spelen op veranderende marktomstandigheden.</p> <p>In bijzondere gevallen zijn daarom kampeermiddelen zoals stacaravans en chalets ook bespreekbaar tot maximaal 5 eenheden. In tegenstelling tot de eerder genoemde regeling 'Categorieën van gevallen ex artikel 19, lid 2, Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) provincie Noord-Brabant 2006, kan TOP Brabant zich wel vinden in het toestaan van stacaravans .</p> <p>Als vrijstellingsvoorschriften zijn van toepassing: passend bij de aard en ligging van het bedrijf, waarborg van een bijdrage aan een toeristische, bedrijfsmatige invulling van de exploitatie (geen kans op permanente bewoning, huisvesting van buitenlandse werknemers). Ook een beplantingsplan is noodzakelijk.</p> <p>Als stacaravans mogelijk zijn, kunnen deze in de winterperiode blijven staan, mits deze landschappelijk dusdanig ingepast zijn dat het landschap niet vervuild wordt.</p>

	Beleidskeuze	Argumenten en toelichting
4.	<p>Het advies is om nieuwe initiatieven voor kleinschalig kamperen te koppelen aan de agrarische bedrijfsvoering en na eventuele beëindiging daarvan aan de opvolgende functie (veelal wonen) van de Voormalige Agrarische Bedrijfslocatie (VAB).</p>	<p>De kracht van een kleinschalige activiteit ligt in de koppeling aan het agrarische bedrijf. De koppeling aan het agrarische bedrijf zorgt voor het behoud van het agrarische karakter van een gebied.</p> <p>Indien de agrarische bedrijfsvoering wordt beëindigd, kan het kleinschalige kampeerterrein worden voortgezet. Dat zal dan meestal via een wijziging in de bestemming 'wonen' (eventueel met aanduiding VAB) worden, met wederom een directe regeling voor kleinschalige recreatie of de toepassing van een vrijstelling daarvoor.</p> <p>Voor verdere ontwikkelingen van het (dan niet meer kleinschalig) kampeerterrein geldt eenzelfde planologisch regime als voor 'reguliere' kampeerterrinen, waartoe de bestemming dan zo mogelijk gewijzigd zal moeten worden.</p>
5.	<p>Het advies is om de vestiging van kleinschalige kampeerterrinen voor te behouden aan bepaalde gebieden/uit te sluiten in bepaalde gebieden (zonering). Uitsluitel kan aan de orde zijn ter bescherming van natuurgebieden, waardevolle landbouwgebieden, karakteristieke openheid of archeologie.</p> <p>Kleinschalige kampeerterrinen horen niet thuis in LandbouwOntwikkelingsgebieden (LOG's).</p>	<p>Zie paragraaf 3.1.</p>
6.	<p>Het advies is om aan de zonering ook een maximum te stellen (quotering) aan het maximale aantal kleinschalige kampeerterrinen per gemeente.</p>	<p>Zie paragraaf 3.1</p>
7.	<p>Het advies is om niet langer vast te houden aan het kampeerseizoen van 15 maart t/m 31 oktober, tenzij er locatiespecifieke uitzonderingen zijn.</p>	<p>Ook de ondernemer met een kleinschalig kampeerterrein moet flexibel in kunnen spelen op veranderende marktomstandigheden. Voorwaarde hierbij is dat toercaravans buiten het kampeerseizoen worden verwijderd (geen winterstalling). Indien kampeermiddelen, zoals stacaravans en chalets, via een vrijstelling zijn toegestaan, kunnen deze in de winterperiode blijven staan, mits deze landschappelijk dusdanig ingepast zijn dat het landschap niet vervuild wordt.</p>

	Beleidskeuze	Argumenten en toelichting
8.	Het kleinschalige kampeerterrein moet plaatsvinden op het bouwperceel/bouwblok dan wel direct grenzen aan het bouwperceel/bouwblok.	Dit om te voorkomen dat het landschap wordt aangetast en er in het open veld versnippering plaats gaat vinden. Ook is door begrenzing aan het bouwperceel/bouwblok een betere regulering mogelijk. Tevens is de koppeling aan bouwperceel/bouwblok gewenst in verband met de bereikbaarheid van het kleinschalige kampeerterrein.
9.	Het advies is om landschappelijke inpassing van kleinschalige kampeerterrinen verplicht te stellen.	Bij vrijstellingen kan de eis daartoe steeds als voorwaarde opgenomen worden. Bij uitbreiding en nieuwvestiging is een beplantingsplan verplicht.

3.4 Tijdelijke kampeerterrinen

	Beleidskeuze	Toelichting en argumenten
1.	Indien het gaat om een tijdelijk kampeerterrein voor een groep of vereniging, zal per incidentele aanvraag bekeken moeten worden of een vrijstelling kan worden verleend op het bestemmingsplan en een ontheffing op de APV.	Door middel van deze regeling houdt een gemeente grip op de locatie, periode en de aard van het tijdelijke kampeerterrein. In sommige gevallen is er een dusdanig grote aanloop van kampeerders in de directe omgeving van het evenement dat een tijdelijk kampeerterrein de enige reële mogelijkheid is.
2.	Bij de vrijstelling en de ontheffing moet worden aangegeven voor welke korte aaneengesloten periode de vrijstelling/ontheffing geldig is. Bepaalde kwetsbare gebieden zouden kunnen worden uitgesloten.	Het moet voor overige belanghebbenden duidelijk zijn wanneer een terrein tijdelijk gebruikt wordt als een kampeerterrein.
3.	Voor wat betreft de maximale duur van het tijdelijk kamperen, wordt een duur van enkele aaneengesloten dagen voorgesteld.	De meeste evenementen duren niet langer dan enkele dagen. Bij een langere duur ligt het voor de hand te gaan kamperen op daarvoor bestemde kampeerterrinen.

3.5 Natuurkampeerterreinen

	Beleidskeuze	Toelichting en argumenten
1.	<p>Natuurkampeerterreinen kunnen in het bestemmingsplan positief worden bestemd als minimaal voldaan wordt aan de eisen die neergelegd zijn in de Ministeriële regeling natuurkampeerterreinen d.d. mei 1995:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het natuurkampeertrein is gelegen in een aaneengesloten gebied van ten minste 25 hectare, waarvan in ieder geval de helft bestaat uit bos- of natuurgebied; • Het al dan niet aaneengesloten natuurkampeertrein is niet groter dan 1 hectare; • Op het natuurkampeertrein zijn maximaal 40 kampeerplaatsen/standplaatsen; • De kampeerplaatsen/standplaatsen worden uitsluitend gebruikt wordt door toeristische kampeermiddelen zoals tenten, toercaravans of kampeerauto's; • De maximale verblijfsduur per kampeermiddel bedraagt 6 weken. 	<p>De eisen die zijn opgenomen in de Ministeriële regeling natuurkampeerterreinen bieden een wettelijke basis. Het zou verwarrend werken om in afwijking hiervan per gemeenten eigen regels/voorschriften op te gaan stellen. Gemeenten kunnen wel aanvullende regels/voorschriften stellen.</p>

3.6 Vrij kamperen en kamperen voor eigen gebruik

	Beleidskeuze	Toelichting en argumenten
1.	<p>Het advies is om het vrij kamperen niet toe te staan</p> <p>Bestaande situaties zullen nog wel van een passende regeling voorzien moeten worden (bijvoorbeeld vrijstelling voor bestaand gebruik met uitsterfconstructie).</p>	<p>Er zijn voldoende diverse en betaalbare kampeermogelijkheden op de daarvoor bestemde terreinen.</p>
2.	<p>Het plaatsen van kampeermiddelen op eigen terrein voor gebruik door de eigenaar wordt eveneens niet toegestaan.</p>	<p>Kamperen op eigen terrein kan leiden tot wildgroei, overlast en/of landschappelijke aantasting.</p>
3.	<p>Het advies is het overnachten in campers alleen toe te staan op daarvoor bestemde kampeerterreinen en/of terreinen voor kleinschalig kamperen</p>	<p>Er zijn voldoende mogelijkheden op bestaande kampeerterreinen. Het toelaten van campers op Gereguleerde Overnachtings Plaatsen (GOP's) kan leiden tot overlast en/of landschappelijke aantasting.</p>

3.7 Appartementen en Bed & Breakfast

Appartementen

	Beleidskeuze	Toelichting en argumenten
1.	<p>Bestaande appartementen worden in het bestemmingsplan direct geregeld/ medebestemd, waarbij wel afwijkende voorschriften kunnen worden gesteld.</p> <p>Nieuwe appartementen worden onder voorwaarden, via vrijstelling, toegelaten.</p>	<p>De verhuur van appartementen is een vorm van medegebruik en de ruimtelijke inpasbaarheid zal net als bij andere functies ruimtelijk moeten worden getoetst.</p>
2.	<p>Het advies is om de bovengrens voor appartementen op 10 bedden/slaapplaatsen te stellen. Tot en met 10 bedden is er sprake van kleinschaligheid.</p> <p>Bij meer dan 10 bedden/slaapplaatsen is er sprake van een appartementencomplex en is een recreatieve bestemming gewenst.</p>	<p>Er is behoefte aan ruimte voor deze vorm van kleinschaligheid binnen het toeristisch-recreatieve product.</p> <p>Door de begrenzing van de omvang van de verhuur van appartementen kan een onderscheid worden gemaakt tussen logies bij particulieren en de reguliere pensions en hotels en appartementencomplexen.</p> <p>De opname van het maximale aantal van 10 bedden/slaapplaatsen is gerelateerd aan het wel/niet moeten beschikken over een gebruiksvergunning. Bij meer dan 10 bedden/slaapplaatsen is deze gebruiksvergunning verplicht.</p>
3.	<p>Koppeling van de verhuur van appartementen als vorm van kleinschalige recreatie aan het agrarische bedrijf (agrarische functie) is niet noodzakelijk. Koppeling van de verhuur van appartementen is ook mogelijk aan de woonfunctie.</p>	<p>De ruimtevraag is beperkt en daarom is deze vorm van recreatie ook voor burgers bereikbaar. De invloed van deze vorm van recreatie op het landschap is beperkt.</p>
4.	<p>In geval van appartementenverhuur als vorm van kleinschalige recreatie zijn vormen van zonering gewenst. Appartementen horen niet thuis in Landbouw Ontwikkelingsgebieden (LOG's)</p> <p>De vestiging van appartementencomplexen is in beginsel niet aan aantallen en zonering gebonden.</p>	<p>Zie paragraaf 3.1.</p>
5.	<p>Appartementen als vorm van kleinschalige recreatie mogen primair alleen gevestigd worden in het hoofdgebouw, in de als woonruimte bestemde ruimte. Indien het gaat om cultuurhistorische waardevolle gebouwen, kan hiervan afgeweken worden en kunnen appartementen eventueel ook gevestigd worden in bijgebouwen/schuren</p>	<p>Door de appartementen ondergeschikt te maken aan de hoofdfunctie wonen en in principe plaats te laten vinden binnen het bouwblok van de woonruimte blijft de kleinschaligheid gegarandeerd.</p>

Bed & Breakfast (B&B)

	Beleidskeuze	Toelichting en argumenten
1.	<p>Bestaande B&B worden in het bestemmingsplan direct geregeld/ medebestemd, waarbij wel afwijkende voorschriften kunnen worden gesteld.</p> <p>Nieuwe B&B worden onder voorwaarden, via vrijstelling, toegelaten.</p>	<p>B&B is een vorm van medegebruik en de ruimtelijke inpasbaarheid zal net als bij andere functies ruimtelijk moeten worden getoetst.</p>
2.	<p>Het advies is om de bovengrens voor B&B op 10 bedden/slaapplaatsen te stellen. Tot en met 10 bedden/slaapplaatsen is er sprake van kleinschaligheid.</p> <p>Bij meer dan 10 bedden/slaapplaatsen is er sprake van een pension/hotel en is een recreatieve bestemming gewenst.</p>	<p>Er is behoefte aan ruimte voor deze vorm van kleinschaligheid binnen het toeristisch-recreatieve product.</p> <p>Door de begrenzing van de omvang van B&B kan een onderscheid worden gemaakt tussen logies en ontbijt bij particulieren en de reguliere pensions en hotels.</p> <p>De opname van het maximale aantal van 10 bedden/slaapplaatsen is gerelateerd aan het wel/niet moeten beschikken over een gebruiksvergunning. Bij meer dan 10 bedden/slaapplaatsen is deze gebruiksvergunning verplicht.</p>
3.	<p>Koppeling van B&B aan het agrarische bedrijf is niet noodzakelijk. Koppeling van B&B aan de woonfunctie is ook mogelijk.</p>	<p>De ruimtevraag is beperkt en daarom is deze vorm van recreatie ook voor burgers bereikbaar. De invloed van deze vorm van recreatie op het landschap is beperkt.</p>
4.	<p>In geval van vestiging van B&B als vorm van kleinschalige recreatie zijn vormen van zoning gewenst. B&B hoort niet thuis in Landbouw Ontwikkelingsgebieden (LOG's)</p>	<p>Zie paragraaf 3.1.</p>
5.	<p>B&B mag primair alleen plaatsvinden in het hoofdgebouw, in de als woonruimte bestemde ruimte. Indien het gaat om cultuurhistorische waardevolle gebouwen, kan hiervan afgeweken worden en kan B&B eventueel ook plaatsvinden in bijgebouwen/schuren.</p>	<p>Door B&B ondergeschikt te maken aan de hoofdfunctie wonen en in principe plaats te laten vinden binnen het bouwblok van de woonruimte, blijft de kleinschaligheid gegarandeerd.</p>

3.8 Bungalowbedrijven

	Beleidskeuze	Toelichting en argumenten
1.	<p>Bungalowbedrijven worden planologisch als zodanig bestemd.</p> <p>Per bungalowpark is het zinvol om de totale terreinoppervlakte (= bestemmingsvlak) en het maximale aantal bungalows per bedrijf vast te stellen. Ook de locatie ervan kan worden aangeduid via een apart bouwblok/aanduiding op de plankaart, indien dat vanwege andere ruimtelijk relevante waarden of belangen nodig is.</p> <p>Aanpassing van het aantal bungalows en/of verschuiving tussen de verschillende typen bungalows binnen de recreatief bestemde gronden kunnen via een vrijstellingsbevoegdheid of wijzigingsbevoegdheid (als het bouwblokken/aanduidingen betreft) worden gerealiseerd.</p>	<p>Het opnemen van aantallen bungalows is gewenst omdat het een vorm van verstening in het buitengebied is. De mogelijke invloed op het landschap en de omgeving maakt dat het reëel is dat er een algemene belangenafweging door de overheid plaatsvindt</p>
2.	<p>Per bungalowterrein wordt de totale terreinoppervlakte vastgelegd. Binnen die totale oppervlakte wordt een oppervlakte vastgesteld voor de bungalows/recreatiewoningen. Het advies is om de oppervlakte van bungalows/recreatiewoningen te begrenzen op een maximale omvang. Aan- en bijbouwsels vallen binnen de maximale oppervlakte. De maximale omvang is sterk afhankelijk van het concept en de marktomstandigheden.</p> <p>Voorgesteld wordt uit te gaan van een algemene norm van maximaal 125 m² (bebouwd oppervlak).</p> <p>Bestaande bungalows, die al groter dan 125 m² zijn, moeten direct bestemd worden. Op basis van de specifieke ruimtelijke omstandigheden kan voor nieuwe bungalows/recreatiewoningen die groter zijn dan 125 m², een vrijstellingsbevoegdheid worden opgenomen. Ruimtelijk relevante criteria voor deze vrijstelling dienen nader uitgewerkt te worden, zoals:</p>	<p>Het opnemen van oppervlaktematen voor bungalows/recreatiewoningen is gewenst omdat het een vorm van verstening in het buitengebied is. De mogelijke invloed op het landschap en de omgeving maakt dat het reëel is dat er een algemene belangenafweging door de overheid plaatsvindt.</p> <p>Ondernemers moeten wel kunnen inspelen op marktontwikkelingen. Bovendien is er andere wet- en regelgeving waardoor een en ander gereguleerd kan worden, zoals de Brandveiligheidsverordening en de Bouwverordening.</p>

	Beleidskeuze	Toelichting en argumenten
	<ul style="list-style-type: none"> • Criteria die ingaan op de mate waarin de indeling/invulling van de oppervlakte voor bungalows zich verhoudt tot het totale terrein. Extra verdichting met bungalows dient samen te gaan met behoud van de ruimtelijke kwaliteit van het terrein. Voorbeelden hiervan zijn de verhouding tussen de oppervlakte en omvang van de bebouwing en de totale oppervlakte van het bungalowterrein, het maximale percentage bebouwing, de afstand van de bebouwing tot de perceelsgrens, de onderlinge afstand/situering etc.; • Criteria die betrekking hebben op de landschappelijke inpassing van het kampeerterrein en de landschappelijke kwaliteiten garanderen. 	
3.	<p>Het advies is om met betrekking tot de bouwwerken ten behoeve van de centrale voorzieningen een zoekgebied aan te wijzen. Binnen dit zoekgebied is een bebouwing mogelijk van een maximaal aantal m2 of maximaal percentage. Het maximale aantal m2 of percentage is maatwerk en per bedrijf verschillend. Om de continuïteit van een bedrijf te waarborgen, is er ruimte voor een eenmalige vergroting met 15% van de maximaal toegestane bebouwde oppervlakte.</p> <p>Er zijn situaties denkbaar waar een concreet bouwblok in plaats van een zoekgebied wordt aangegeven in verband met de ruimtelijke inpasbaarheid (uit het oogpunt van natuur, landschap en verkeer).</p>	<p>De diversiteit van bungalowbedrijven vraagt, binnen een begrenzing van het maximale oppervlak, maatwerk per bedrijf als het gaat om bebouwingsregels. Er moet ruimte worden geboden om flexibel om te kunnen gaan met wensen van ondernemers om binnen bepaalde marges aanpassingen/veranderingen in deze voorzieningen aan te brengen.</p> <p>De bebouwing wordt aan een bouwblok verbonden indien een goede ruimtelijke ordening dit vraagt.</p>

	Beleidskeuze	Argumenten en toelichting
4.	Landschappelijk inpassing van de bungalowbedrijven is verplicht.	De landschappelijke inpassing van bungalowbedrijven is primair de verantwoordelijkheid van een ondernemer. Het is echter mede een verantwoordelijkheid van gemeenten en dient indien nodig (via overeenkomsten of voorwaarden bij planologische vrijstellingen) te worden afgedwongen bij eigenaren. Aan de landschappelijke inpassing kunnen echter geen algemene geldende voorwaarden worden gesteld. Het gaat om maatwerk per locatie.
5.	<p>Bungalowbedrijven kiezen in sommige situaties voor een verbreding van hun horeca-activiteiten naar doelgroepen buiten de verblijfsrecreatie (feesten en partijen, dagarrangementen, vergaderingen, trainingen e.d.). Het advies is om bij de verbreding van de verblijfsrecreatie met deze activiteiten onderscheid te maken tussen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een bungalowbedrijf met ondersteunende horeca, dat wil zeggen gericht op de eigen verblijfsgasten; • Een bungalowbedrijf met zelfstandige horeca, dat wil zeggen die zich naast de eigen verblijfsgasten ook richt op daggasten van buitenaf. <p>Dit onderscheid dient in het bestemmingsplan tot uitdrukking te komen.</p>	In geval van zelfstandige horeca die ook gericht is op daggasten van buitenaf, dienen dezelfde afwegingen gemaakt te worden als verwoord in paragraaf 3.11 (horeca-activiteiten).

3.9 Groepsaccommodaties

	Beleidskeuze	Toelichting en argumenten
1.	Bestaande groepsaccommodaties dienen waar mogelijk als groepsaccommodatie te worden bestemd. Voor nieuwe groepsaccommodaties geldt dat zij in beginsel volledig recreatief bestemd moeten zijn. Er is geen sprake (meer) van onderscheid in kleinschaligheid en regulier bestemde bedrijven.	Het is aan de ondernemer te bepalen hoeveel slaapplekken in de groepsaccommodatie inpasbaar zijn. Dit is afhankelijk van de doelgroep(en), de wensen en behoeften van deze doelgroep(en) en de grootte van de accommodatie.

	Beleidskeuze	Toelichting en argumenten
	<p>Er dient een bouwblok vast gesteld te worden waarbinnen een bebouwde oppervlakte vastgelegd wordt. De ligging van het bouwblok op het terrein wordt mede bepaald door eventuele aanwezige andere waarden of belangen</p> <p>Bij groepsaccommodaties hoeven geen maximale aantallen bedden opgenomen te worden.</p>	
2.	<p>Er hoeft geen maximale oppervlakte te worden gesteld aan de centrale voorzieningen van een groepsaccommodatie.</p>	<p>Het is aan de ondernemer te bepalen hoeveel ruimte hiervoor in de groepsaccommodatie inpasbaar zijn. Dit is afhankelijk van de doelgroep(en), de wensen en behoeften van deze doelgroep(en) en de grootte van de accommodatie.</p>
3.	<p>Het advies is om landschappelijke inpassing van de groepsaccommodaties verplicht te stellen.</p>	<p>De landschappelijke inpassing van groepsaccommodaties is primair de verantwoordelijkheid van de ondernemers. Het is echter mede een verantwoordelijkheid van gemeenten en dient indien nodig (via overeenkomsten of voorwaarden bij planologische vrijstellingen) te worden afgedwongen bij individuele grondeigenaren. Aan de landschappelijke inpassing kunnen echter geen algemene geldende voorwaarden worden gesteld, het gaat om maatwerk per locatie.</p>
4.	<p>Groepsaccommodaties kiezen in sommige situaties voor een verbreding van hun verblijfsactiviteiten met dag- en/of horeca-activiteiten (dagarrangementen, vergaderingen, trainingen e.d.). Het advies is om bij de verbreding van de verblijfsrecreatie met deze activiteiten onderscheid te maken tussen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een groepsaccommodatie met ondersteunende horeca, dat wil zeggen gericht op de eigen verblijfsgasten; • Een groepsaccommodatie met zelfstandige horeca, dat wil zeggen die zich naast de eigen verblijfsgasten ook richt op daggasten van buitenaf. <p>Dit onderscheid dient in het bestemmingsplan tot uitdrukking te komen.</p>	<p>In geval van zelfstandige horeca die ook gericht is op daggasten van buitenaf, dienen dezelfde afwegingen gemaakt te worden als verwoord in paragraaf 3.11 (horeca-activiteiten).</p>

3.10 Dagrecreatie

	Beleidskeuze	Toelichting en argumenten
1.	<p>Het advies is om dagrecreatieve activiteiten zo veel en zo concreet mogelijk als zodanig te bestemmen. Voor de dagrecreatieve activiteiten niet zijnde bebouwing wordt de terreinoppervlakte vastgelegd. ondernemers zijn vrij om binnen dit terrein de dagrecreatieve activiteiten te situeren.</p> <p>Bestaande kleinschalige dagrecreatieve activiteiten worden in het bestemmingsplan als zodanig medebestemd, waarbij wel de voorschriften afwijken van de voorschriften voor “reguliere” dagrecreatieve activiteiten.</p> <p>Nieuwe kleinschalige dagrecreatieve activiteiten worden onder voorwaarden, via vrijstelling, toegelaten.</p>	<p>Dagrecreatie omvat een breed scala aan recreatieve activiteiten variërend van dagattracties, dierenparken, musea, golfbanen, sauna’s, bioscopen, golfbanen, kaasboerderijen, overdekte speelhal, huisverkoop e.d.</p>
2.	<p>Het advies is om met betrekking tot de (centrale) bouwwerken ten behoeve van de bedrijfsvoering een of meerdere zoekgebieden aan te wijzen. Binnen een dergelijk zoekgebied is een bebouwing mogelijk van een maximaal aantal m2 of maximaal percentage. Het maximale aantal m2 of percentage is maatwerk per bedrijf. Om de continuïteit van een bedrijf te waarborgen, is er ruimte voor een eenmalige vergroting met 15% van de maximaal toegestane bebouwde oppervlakte.</p> <p>Er zijn situaties denkbaar waar een concreet bouwblok in plaats van een zoekgebied wordt aangegeven in verband met de ruimtelijke inpasbaarheid (uit het oogpunt van natuur, landschap en verkeer).</p>	<p>De diversiteit van dagrecreatiebedrijven vraagt, binnen een begrenzing van het maximale oppervlak, maatwerk per bedrijf als het gaat om bebouwingsregels. Er moet ruimte worden geboden om flexibel om te kunnen gaan met wensen van ondernemers om binnen bepaalde marges aanpassingen/ veranderingen in deze voorzieningen aan te brengen.</p> <p>De bebouwing wordt aan een bouwblok verbonden indien een goede ruimtelijke ordening dit vraagt.</p>

	Beleidskeuze	Toelichting en argumenten
3	Het advies is om de bovengrens voor kleinschalige dagactiviteiten vast te stellen op een oppervlakte van maximaal 500 m2.	<p>Dagrecreatie laat zich niet begrenzen in aantallen bezoekers. Vandaar dat kleinschaligheid is begrensd in aantal m2.</p> <p>De maximale oppervlakte van 500m2 is gebaseerd op de regeling 'Categorieën van gevallen ex artikel 19, lid 2, Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) provincie Noord-Brabant 2006. Tot genoemde maximale maatvoering mag een gemeente op gronden in buitengebied kleinschalige dagrecreatieve activiteiten/voorzieningen invullen.</p>
4.	Het advies is om nieuwe initiatieven voor kleinschalige dagrecreatie te koppelen aan het agrarische bedrijf en na eventuele beëindiging daarvan aan de opvolgende functie (veelal wonen) van de Voormalige Agrarische Bedrijfslocatie (VAB).	<p>De kracht van een kleinschalige dagactiviteit ligt in de koppeling aan het agrarische bedrijf</p> <p>De koppeling aan het agrarische bedrijf zorgt voor het behoud van het agrarische karakter van een gebied.</p> <p>Indien de agrarische bedrijfsvoering wordt beëindigd, kan de kleinschalige dagrecreatieve activiteit worden voortgezet. Voor verdere ontwikkelingen van de kleinschalige dagrecreatieve activiteit geldt eenzelfde planologisch regime als voor 'reguliere' dagrecreatie.</p>
5.	Kleinschalig dagrecreatie moet plaatsvinden op het bouwperceel/bouwblok dan wel direct grenzen aan het bouwperceel/bouwblok.	Dit om te voorkomen dat het landschap wordt aangetast en er in het open veld versnippering plaats gaat vinden. Ook is door begrenzing aan het bouwperceel/bouwblok een betere regulering mogelijk. Tevens is de koppeling aan bouwperceel/bouwblok gewenst in verband met de bereikbaarheid van de kleinschalige dagrecreatie.
6.	Landschappelijk inpassing van dagrecreatiebedrijven is verplicht.	De landschappelijke inpassing van Dagrecreatiebedrijven is primair de verantwoordelijkheid van de ondernemers. Het is echter mede een verantwoordelijkheid van gemeenten en dient, indien nodig (via overeenkomsten of voorwaarden bij planologische vrijstellingen), te worden afgedwongen bij individuele grondeigenaren. Aan de landschappelijke inpassing kunnen echter geen algemene geldende voorwaarden worden gesteld, het gaat om maatwerk per locatie.

	Beleidskeuze	Toelichting en argumenten
7.	Het advies is om landschappelijke inpassing van kleinschalige dagrecreatie verplicht te stellen ingeval er benutting van een buitenterrein aan de orde is.	Bij vrijstellingen kan de eis daartoe steeds als voorwaarde opgenomen worden.
8.	<p>Dagrecreatiebedrijven kiezen in sommige situaties voor een verbreding van hun horeca-activiteiten naar doelgroepen buiten de dagrecreatie (feesten en partijen, dagarrangementen, vergaderingen, trainingen e.d.). Het advies is om bij de verbreding van de dagrecreatie met deze activiteiten onderscheid te maken tussen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een dagrecreatiebedrijf met ondersteunende horeca, dat wil zeggen gericht op de eigen gasten; • Een dagrecreatie met zelfstandige horeca, dat wil zeggen die zich naast de eigen gasten ook richt op daggasten van buitenaf. <p>Dit onderscheid dient in het bestemmingsplan tot uitdrukking te komen.</p>	In geval van zelfstandige horeca die ook gericht is op daggasten van buitenaf, dienen dezelfde afwegingen gemaakt te worden als verwoord in paragraaf 3.11 (horeca-activiteiten).

3.11 Horeca-activiteiten

	Beleidskeuze	Toelichting en argumenten
1.	<p>Binnen de horeca kan onderscheid gemaakt worden in zelfstandige en ondersteunende horeca.</p> <p><u>Zelfstandige</u> horeca-activiteiten dienen als horeca te worden bestemd. Zelfstandige horeca kan ook als kleinschalige recreatie aan de orde zijn (zie hieronder).</p> <p>Daarnaast kan horeca <u>ondersteunend</u> aan reguliere en kleinschalige recreatieve activiteiten functioneren. Bij reguliere recreatieve activiteiten is de hoofdbestemming (bv. verblijfsrecreatie of dagrecreatie) het uitgangspunt en mag de ondersteunende horeca uitsluitend plaatsvinden in rechtstreeks verband hiermee. Als horeca ondersteunend is aan een vorm van kleinschalige recreatie, dan valt de horeca onder de betreffende vorm van kleinschalige recreatie en is de horeca hieraan direct verbonden.</p>	<p>Het onderscheid tussen zelfstandige en ondersteunende horeca is planologisch relevant omdat bij ondersteunende horeca de hoofdbestemming het uitgangspunt is.</p> <p>Van belang is wel dat zelfstandige of ondersteunende horeca altijd als horeca wordt gezien en dus alle noodzakelijke bepalingen en wettelijke voorschriften geregeld dienen te zijn. Op dat vlak is er geen onderscheid tussen beiden.</p>

	Beleidskeuze	Toelichting en argumenten
2.	Het advies is om alle vormen van zelfstandige horeca in het buitengebied toe te staan die een toevoeging zijn voor het toeristisch-recreatieve product. Indien dit niet het geval is, hoort de horecavoorziening thuis in de kern van een stad of dorp.	Criteria die van belang zijn bij de toetsing of er sprake is van een toevoeging van het toeristisch-recreatieve product: <ul style="list-style-type: none"> • Vernieuwend; • Aanvullend op het bestaande aanbod; • Inspelend op de omgevingskwaliteiten; • Versterking van de samenwerking; • Aansluitend op bestaande routestructuren; • Duurzaamheid, ook economisch (ondernemerschap).
3.	Het advies is om de bovengrens voor zelfstandige en ondersteunende kleinschalige horeca-activiteiten vast te stellen op een totale bedrijfsvloeroppervlakte van 100 m2.	Horeca laat zich niet begrenzen in aantallen bezoekers. Vandaar dat kleinschaligheid is begrensd in aantal m2.
4.	De koppeling van zelfstandige kleinschalige horeca-activiteiten aan het agrarische bedrijf is noodzakelijk.	De kracht van een kleinschalige horeca-activiteit ligt in de koppeling aan het agrarische bedrijf. De koppeling aan het agrarische bedrijf zorgt voor het behoud van het agrarische karakter van een gebied.
5.	Zelfstandige kleinschalige horeca-activiteiten mogen worden voortgezet na beëindiging van de agrarische activiteiten.	Voorwaarde is de activiteiten als horeca worden medebestemd en dat alle noodzakelijke bepalingen zijn geregeld door middel van wettelijke voorschriften.
6.	TOP Brabant is voorstander van vormen van zonering van kleinschalige vormen van horeca (zie 3.1.).	Zie paragraaf 3.1.
7.	Er hoeven geen andere dan hierboven beschreven voorschriften te worden verbonden aan horeca-activiteiten in het buitengebied.	Alle noodzakelijke bepalingen zijn geregeld door middel van wettelijke voorschriften.

3.12 Waterrecreatie

	Beleidskeuze	Toelichting en argumenten
1.	<p>Het advies is om waterrecreatieve activiteiten te bestemmen naar de hoofdactiviteit, waarbij de volgende tweedeling wordt aangehouden. In geval het gaat om het aanbieden van ligplaatsen als hoofdactiviteit kan als bestemming worden aangehouden: jachthaven met daaraan gerelateerde ondersteunende (watersport)activiteiten. In geval van overige waterrecreatieve activiteiten als hoofdactiviteit kan de volgende bestemming worden aangehouden: watersportbedrijf met een opsomming van de aan dit bedrijf gerelateerde (watersport)activiteiten.</p>	<p>Waterrecreatie omvat een breed scala van watergerelateerde activiteiten, die vaak in meer of mindere omvang op watersportbedrijven aanwezig zijn. Ruimtelijk is het vooral van belang of er wel of geen ligplaatsen worden aangeboden. In dat geval is de hoofdactiviteit jachthaven, waarbij ook andere ondersteunende (watersport gerelateerde) activiteiten aanwezig zijn zoals onderhoud, reparatie, watersportwinkel, horeca en winterstalling. Daarnaast is er een breed scala van watersportbedrijven, die een andere hoofdactiviteit dan jachthaven hebben zoals een jachtwerf, een vaarschool/ verblijfsrecreatie, een botenverhuur, bemiddeling e.d. Wij stellen voor hiervoor de algemene aanduiding watersportbedrijf te hanteren. Overigens zijn er veelal ook in deze situaties (enkele) ligplaatsen aanwezig.</p> <p>Volgens het Besluit Jachthavens* is er sprake van een jachthaven bij ten minste 10 ligplaatsen voor pleziervaartuigen.</p>
2.	<p>Het advies is om ten aanzien van ligplaatsen zo weinig mogelijk voorschriften te stellen ten aanzien van het aantal, de soort (passanten- of vaste ligplaatsen) en de afmetingen van de ligplaatsen.</p> <p>De totale wateroppervlakte wordt vastgelegd in de vorm van het bestemmingsvlak. Binnen die oppervlakte is het aan de ondernemer te bepalen hoeveel en welke soort ligplaatsen op het terrein inpasbaar zijn. Een en ander is mede afhankelijk van het type vaargebied.</p>	<p>De ondernemer moet flexibel in kunnen spelen op veranderende marktomstandigheden. De inrichting van de oppervlakte met ligplaatsen en het garanderen van een bepaald kwaliteitsniveau is de verantwoordelijkheid van de ondernemer.</p> <p>Bovendien zijn er zijn andere wetten/regelingen (zoals het Besluit Jachthavens*, Besluit Horeca, Sport en Recreatie*, Wet Milieubeheer, Wet Verontreiniging Oppervlaktewater Brandveiligheidsverordening, e.d.) op basis waarvan voorschriften worden gesteld die de kwaliteit van een jachthaven of een ander watersportbedrijf kunnen regelen.</p>

* Het Besluit Jachthavens en het besluit Horeca, Sport en Recreatie worden eind 2007 opgenomen in het besluit Inrichtingen of de Activiteiten AMvB.

	Beleidskeuze	Toelichting en argumenten
3.	<p>Het advies is om met betrekking tot de bouwwerken ten behoeve van de bedrijfsvoering een zoekgebied aan te wijzen. Binnen dit zoekgebied is een bebouwing mogelijk van een maximaal aantal m2 of maximaal percentage. Het maximale aantal m2 of percentage is maatwerk en per watersportbedrijf verschillend. Om de continuïteit van een bedrijf te waarborgen, is er ruimte voor een eenmalige vergroting met 15% van de maximaal toegestane bebouwde oppervlakte.</p> <p>Het zoekgebied moet wel strategisch gelegen zijn en groot genoeg zijn in verband met de afhandeling van schepen op de wal en in relatie tot de stalling van schepen en de mogelijkheden daartoe. Vooral op de wal moet er voldoende ruimte zijn tussen de schepen die buiten zijn gestald en gebouwen (brandveiligheid) en onderling tegen brandoverslag</p> <p>Sanitaire gebouwen en milieudepots dienen strategisch gelokaliseerd te worden in verband met de bereikbaarheid vanaf de steigers en in het kader van kwaliteitscriteria.</p> <p>Er zijn situaties denkbaar waar een concreet bouwblok in plaats van een zoekgebied wordt aangegeven in verband met de ruimtelijke inpasbaarheid (uit het oogpunt van natuur, landschap en verkeer).</p>	<p>De diversiteit van watersportbedrijven vraagt, binnen een begrenzing van het maximale oppervlak, maatwerk per bedrijf als het gaat om bebouwingsregels. Er moet ruimte worden geboden om flexibel om te kunnen gaan met wensen van ondernemers om binnen bepaalde marges aanpassingen/veranderingen in deze voorzieningen aan te brengen.</p> <p>De bebouwing wordt aan een bouwblok verbonden indien een goede ruimtelijke ordening dit vraagt.</p>
4.	<p>Het advies is om ten aanzien van de landschappelijke inpassing van een jachthaven of een ander watersportbedrijf maatwerk te leveren. Er is een zodanige inpassing aan de orde dat de kwaliteit van de omgeving en het landschap zijn gewaarborgd.</p>	<p>De landschappelijke inpassing van een watersportbedrijf is primair de verantwoordelijkheid van de ondernemer. Het is echter mede een verantwoordelijkheid van gemeenten en dient, indien nodig (via overeenkomsten of voorwaarden bij planologische vrijstellingen), te worden afgedwongen bij individuele grondeigenaren. Aan de landschappelijke inpassing kunnen echter geen algemene geldende voorwaarden worden gesteld, het gaat om maatwerk per locatie.</p>

	Beleidskeuze	Toelichting en argumenten
5.	<p>Watersportbedrijven kiezen in sommige situaties voor een verbreding van hun horeca-activiteiten naar doelgroepen buiten de watersport (feesten en partijen, dagarrangementen, vergaderingen, trainingen e.d.). Het advies is om bij de verbreding van de watersport met deze activiteiten onderscheid te maken tussen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een watersportbedrijf met ondersteunende horeca, dat wil zeggen gericht op de eigen gasten; • Een watersportbedrijf met zelfstandige horeca, dat wil zeggen die zich naast de eigen gasten ook richt op daggasten van buitenaf. <p>Dit onderscheid dient in het bestemmingsplan tot uitdrukking te komen.</p>	<p>In geval van zelfstandige horeca die ook gericht is op daggasten van buitenaf, dienen dezelfde afwegingen gemaakt te worden als verwoord in paragraaf 3.11 (horeca-activiteiten).</p>

3.13 Bedrijfswoningen

	Beleidskeuze	Argumenten en toelichting
1.	<p>Op ieder kampeer- en bungalowbedrijf is een bedrijfswoning noodzakelijk. Afhankelijk van de aard, omvang en ligging van het bedrijf kan de aanwezigheid van meerdere bedrijfswoningen gewenst zijn.</p> <p>Voor kampeer- en bungalowbedrijven gelden de volgende criteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppervlakte kleiner dan 10 ha: 1 bedrijfswoning met een vrijstellingsmogelijkheid voor een 2^e bedrijfswoning; • Oppervlakte tussen 10-20 ha: 2 bedrijfswoningen met een vrijstellingsmogelijkheid voor een 3^e bedrijfswoning; • Oppervlakte van 20 ha of meer: 3 bedrijfswoningen en een vrijstellingsmogelijkheid voor een 4^e bedrijfswoning. 	<p>De ontwikkelingen in de afgelopen 10 tot 15 jaar geven te zien, dat de verblijfsrecreatie (kampeer- en bungalowterreinen) in Nederland in hoge mate geïntensiveerd is. De verblijfsrecreant is mobieler, veeleisender, maar ook veel actiever. Gasten moeten intensiever " bezig " gehouden worden en / of vragen om een meer intensieve dienstverlening. Maar ook onderhoud en schoonmaak leggen een relatief zware druk op het goed functioneren van het recreatiebedrijf.</p> <p>Helaas noodzaken ook andere factoren tot inzet van meer personeel op recreatiebedrijven. In het bijzonder doelen wij op het aspect van de veiligheid. Er is meer en continu toezicht nodig; ook gedurende de nacht. Kortom, er is een duidelijke tendens zichtbaar naar meer personeel op recreatiebedrijven. Voor de werkgelegenheid is dit een positieve ontwikkeling, maar het legt ook een claim op het functioneren van het recreatiebedrijf inzake personeelszorg en de huisvesting.</p>

Beleidskeuze	Argumenten en toelichting
<p>Ook bij andere verblijfsrecreatieve bedrijven (zoals een groepsaccommodatie) en horeca- en watersportbedrijven waar gasten overnachten (hotels, pensions, jachthavens, vaarscholen e.d.) is minimaal één bedrijfswoning noodzakelijk. Afhankelijk van de aard, de omvang en de ligging van het bedrijf kan een 2e of kunnen meerdere bedrijfswoningen toegestaan worden.</p> <p>Voor overige toeristisch-recreatieve bedrijven, waar sprake is van dagbezoek (zoals een dagattractie, horecabedrijf) is de aard, omvang en ligging van het bedrijf bepalend voor het al dan niet toestaan van een bedrijfswoning en voor het aantal bedrijfswoningen dat wordt toegestaan.</p> <p>In geval een bedrijfswoning aan de orde is, verdient het de overweging om net als bij kampeerbedrijven een vrijstellingsmogelijkheid op te nemen voor 1 extra bedrijfswoning.</p> <p>Criteria voor de vrijstelling zijn bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mate van complexiteit van het bedrijf (bijv. de aanwezigheid van meerdere zelfstandige bedrijfsactiviteiten); • Bereikbaarheid en beheersbaarheid in relatie tot de ligging van de bedrijfswoning(en); • Behoud van landschappelijke kwaliteiten of landschappelijke inpassing. 	<p>Eén en ander betekent voor de recreatieondernemer dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Permanent toezicht op het terrein vereist is, in principe gedurende 24 uur per dag, 7 dagen in de week en 365 dagen per jaar; • De waakzaamheid ten aanzien van calamiteiten, brandinbraak en vernielingen noodgedwongen wordt verhoogd. Het veiligheidsaspect is op het recreatiebedrijf een elementaire voorwaarde ten aanzien van het kwaliteitsbeeld van de gast over het recreatiebedrijf. Bewaking van en zorg over onder meer de recreatieverblijven van gasten; ook in de stille(re) periodes; • De dienstverlening gedurende het gehele recreatie seizoen, in toenemende mate gedurende het gehele jaar, op niveau dient te zijn (persoonlijk welbevinden van de gasten); • Het terreinbeheer gedurende het gehele jaar zo optimaal mogelijk moet kunnen worden uitgevoerd. <p>Deze taakverzwaring van de recreatieondernemer, gevoegd bij de al genoemde ontwikkelingen, maakt het soms noodzakelijk meerdere plaatsvervangers op het terrein te huisvesten.</p> <p>TOP Brabant sluit in haar advies over bedrijfswoningen aan op de visie van de voormalige Kampeerraad, zoals deze destijds is verwoord in de Kampeerwet (voorganger van de Wet op de Openluchtrecreatie) en de model kampeerverordening van de VNG (pag. 55).</p> <p><i>De noodzaak voor minimaal één of meerdere bedrijfswoningen bij andere toeristisch-recreatieve bedrijven (dan kampeer- en bungalowbedrijven) is gebaseerd op dezelfde argumenten als hierboven genoemd.</i></p>

3.14 Activiteiten paardenhouderijen/maneges

Voor het beleid over maneges wordt verwezen naar het rapport 'Paardenhouderij en ruimtelijke ordening', 1 mei 2006, Sector Paardenhouderij en de Provinciale Beleidsnota Buitengebied in Ontwikkeling van Gedeputeerde Staten Noord-Brabant.

4. INSTRUMENTARIUM

Nadat de beleidskeuzes zijn gemaakt, is het zaak dat wordt bekeken welke juridische instrumenten worden ingezet om deze keuzes te verankeren. In beginsel zijn er twee juridische instrumenten. Het ligt het meest voor de hand dat gemeenten het recreatiebeleid verankeren in het bestemmingsplan en de bijbehorende bestemmingsplanvoorschriften. De voorschriften die niet kunnen worden opgenomen in het bestemmingsplan, kunnen worden geregeld in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De APV is aanvullend aan het bestemmingsplan waar het gaat om zaken als bijvoorbeeld openbare orde, veiligheid en zedelijkheid. Een door de raad vastgestelde beleidsnota Toerisme en Recreatie kan als basis dienen voor de verwerking van beleidskeuzes in zowel het bestemmingsplan als de APV.

4.1 Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO)

De huidige WRO heeft verschillende instrumenten om de beleidskeuzes, zoals verwoord in deze notitie, planologisch te verankeren. In onderstaande toelichting wordt hierop nader ingegaan. In algemene zijn er de volgende mogelijkheden:

1. Reguliere c.q. niet-kleinschalige recreatieve activiteiten krijgen een bestemming recreatieve doeleinden of een variant hierop;
2. Bestaande kleinschalige recreatieve activiteiten krijgen een medebestemming of bestemmingsregeling die dergelijke vormen van recreatieve doeleinden bij een andere hoofdfunctie/bestemming (meestal agrarisch bedrijf, soms ook wonen) direct toelaat;
3. Nieuwe kleinschalige recreatieve activiteiten worden via een vrijstellingsbevoegdheid toegelaten bij een andere hoofdfunctie/bestemming (meestal agrarisch bedrijf, soms ook wonen);
4. Vrijstellingsbevoegdheid, ex artikel 15 WRO, ook wel 'binnenplanse vrijstelling' genoemd. Deze vrijstelling kan door het college van Burgemeester & Wethouders worden toegepast voor bouwplannen of gebruiksvormen, die beperkt afwijken van wat daarvoor (direct bindend) in de bouw- en/of gebruiksvoorschriften van de geldende bestemming is opgenomen. Dat moet dan wel (indirect) passen binnen de afwijkingsmogelijkheden die daarvoor in het bestemmingsplan of de bestemmingsregeling zelf als zodanig zijn omschreven. In de voorschriften bij de betreffende bestemming is dan opgenomen waarvoor, tot welke grenzen en onder welke voorwaarden vrijstelling verleend kan worden van (bepaalde onderdelen van) vooral de bouwvoorschriften en soms ook de gebruiksvoorschriften (c.q. de verbodsbepalingen dienaangaande);
5. Wijzigingsbevoegdheid, ex artikel 11 WRO, ook wel 'binnenplanse wijziging' genoemd. Een binnenplanse wijziging kan door het college van Burgemeester & Wethouders (soms ook de Gemeenteraad) worden toegepast voor bouwplannen of gebruiksvormen die in ruimere mate afwijken van de voorschriften van de geldende bestemming of zelfs van de geldende bestemming als zodanig. Ook dat moet dan (indirect) passen binnen de afwijkingsmogelijkheden die daarvoor in de planvoorschriften zelf zijn opgenomen. Daarin is dan beschreven waarvoor, tot welke grenzen en onder welke voorwaarden van (bepaalde onderdelen van) de bestemmingsvoorschriften afgeweken mag worden of zelfs de geldende bestemming veranderd mag worden in een andere c.q. nieuwe bestemming.

Ook bestaat er nog een uitwerkingsbevoegdheid, ex artikel 11 WRO, ook wel 'Nadere uitwerking' genoemd. Die kan door het college van Burgemeester & Wethouders (soms ook de Gemeenteraad) worden toegepast voor veelal grotere locaties waar aantoonbaar al wel sprake is van een concrete nieuwe ontwikkeling in de nabije toekomst, maar waarvan de verder planologische invulling nog niet of slechts globaal bekend is.

Omdat nieuwe recreatieve ontwikkelingen die voor een dergelijke planologische regeling in aanmerking komen niet in deze notitie aan de orde zijn, wordt de nadere uitwerking hier verder buiten beschouwing gelaten.

6. Vrijstelling ex artikel 19 (lid 1 of 2) WRO, ook wel 'buitenplanse vrijstelling' of 'zelfstandige projectprocedure (ZPP)' genoemd. Dit betreft een afwijking van het geldende bestemmingsplan, wat betreft (onderdelen van) de voorschriften of de bestemming als zodanig, die niet in het bestemmingsplan zelf is opgenomen (zoals bij voornoemde binnenplanse vrijstelling of wijziging het geval), maar die buiten het bestemmingsplan om op grond van de WRO is toegestaan. Deze verlening van een vrijstelling, door het college van Burgemeester & Wethouders, van het geldende bestemmingsplan is gebonden aan bepaalde wettelijke procedures en voorwaarden (zoals het vereiste van een goede ruimtelijke onderbouwing van het project). Tevens is daarvoor een verklaring van geen bezwaar van Gedeputeerde Staten (GS) vereist, tenzij het gevallen betreft die GS in een algemene verklaring van geen bezwaar (ex artikel 19 lid 2 WRO) aangewezen hebben.

Deze buitenplanse vrijstellingen kunnen toegepast voor ontwikkelingen die volgens het geldende bestemmingsplan niet mogelijk zijn, maar die thans beleidsmatig wel toelaatbaar worden geacht en die op korte termijn (nog) niet in een (partiële of integrale) herziening van het geldende bestemmingsplan vervat zullen zijn.

Onderstaand geeft TOP Brabant haar visie op de toepassing van de WRO in relatie tot de beleidskeuzes in deze notitie, als aanbeveling bij de actualisatie van het bestemmingsplan buitengebied of specifieke bestemmingsplannen.

4.2 Positieve bestemmingen reguliere recreatie, vrijstellingen en wijzigingen

TOP Brabant is van mening dat reguliere cq niet-kleinschalige recreatieve functies in het buitengebied zo veel mogelijk positief bestemd dienen te worden binnen de hoofdgroep 'Recreatie'/ 'Recreatieve doeleinden'. Binnen deze hoofdgroep kan onderscheid gemaakt worden tussen de verschillende vormen van verblijfsrecreatie, dagrecreatie, waterrecreatie en horeca. Naast de aanwijzing op de bestemmingsplankaart worden er voor die bestemmingen (direct bindende) voorschriften opgenomen, die veelal wat algemener van aard zullen zijn.

Algemeen uitgangspunt daarbij is dat er aanpassingen c.q. verruiming van de direct bindende voorschriften bij deze positieve bestemmingen mogelijk moeten zijn als dat vanwege de aard en omvang of de ontwikkeling van het bedrijf in relatie tot de markt of het toeristisch-recreatieve product wenselijk is. Dat kan zo veel mogelijk via vrijstellingsbevoegdheid (ex artikel 15 WRO: 'binnenplanse vrijstelling') die expliciet in het bestemmingsplan opgenomen dient te worden, om daarmee het vereiste maatwerk voor recreatieve ontwikkeling van de bedrijven te kunnen leveren.

Daarbij wordt er tevens voor gepleit om terughoudend te zijn met het nader aanduiden op plankaart van bouwblokken of vlakken voor bepaalde onderdelen van de bestemming, tenzij dat vanwege specifieke deelfuncties, belangen of waarden voor een goede ruimtelijke ordening gewenst of noodzakelijk is. Voor gewenste aanpassingen c.q. verruiming van bestemmingsvlakken, bouwblokken en ander aanduidingen op de plankaart dient dan namelijk in het plan een wijzigingsbevoegdheid (ex artikel 15 WRO: 'binnenplanse wijziging') opgenomen te worden, die in principe gebonden is aan een langere en zwaardere goedkeuringsprocedure door GS. Voor bepaalde recreatiebestemmingen zal dit echter nodig blijven.

Op basis van de beleidskeuzes die in deze notitie zijn opgenomen, worden gemeenten gevraagd de volgende (binnenplanse) vrijstellings-/wijzigingsbevoegdheden op te nemen binnen de recreatieve bestemmingen voor bestaande reguliere (niet-kleinschalige) bedrijven:

- Mogelijkheid tot aanpassing van de voorgeschreven/aangewezen terreinoppervlakte voor het toeristische kamperen;
- Mogelijkheid tot aanpassing van de voorgeschreven/aangewezen terreinoppervlakte voor vaste jaarplaatsen en het voorgeschreven/aangeduide aantal vaste jaarplaatsen;
- Mogelijkheid tot aanpassing van de voorgeschreven/aangeduide oppervlakte voor kampeermiddelen op vaste standplaatsen;
- Mogelijkheid tot aanpassing van het voorgeschreven/aangeduide aantal en type bungalows en de aangeduide locatie van de bungalows;
- Mogelijkheid tot aanpassing van de voorgeschreven/aangeduide oppervlakte van de bungalows.

4.3 Bestemmingen kleinschalige recreatie

Bijzondere aandacht verdienen vormen van kleinschalige recreatie die als nevenactiviteit van agrarische bedrijven of anderszins al bestaan of worden gerealiseerd. In beginsel biedt het bestemmingsplan één mogelijkheid voor bestaande en twee mogelijkheden voor nieuwe kleinschalige recreatie:

- Bestaande en ook nieuwe vormen van kleinschalige recreatie als onderdeel van verbrede landbouw **direct (mede)bestemmen** (met een limitatieve opsomming als begrenzing). Het betreft dan een agrarische bestemming met de neventak recreatieve activiteiten. In sommige gevallen kan het ook een bestaande nevenactiviteit onder de bestemming woondoeleinden betreffen (veelal beperkt tot appartementen en Bed & Breakfast, maar soms ook andere vormen);
- Nieuwe vormen van kleinschalige recreatie als onderdeel van verbrede landbouw niet direct (mede)bestemmen, maar via een **vrijstellingsbevoegdheid** toestaan (artikel 15 WRO: "binnenplanse vrijstelling"). Dit heeft nadrukkelijk de voorkeur en zal bovendien veelal nodig zijn als de toelating nog nader afgewogen moet worden in verband met zonering of quotering.

TOP Brabant is voorstander van het werken met een vrijstellingbevoegdheid voor nieuwe vormen van kleinschalige recreatie. Een binnenplanse vrijstelling kan worden toegepast indien plannen binnen de afwijkingsmogelijkheden passen die in het bestemmingsplan zelf zijn omschreven.

Gemeenten worden daarnaast gevraagd een limitatieve opsomming als begrenzing op te nemen die is gebaseerd op de in deze notitie opgenomen beleidskeuzes. Ook is het gewenst voor nieuwe vormen aanvullende bepalingen op te nemen ten aanzien van zonering en quotering, wat via een directe (mede)bestemming nauwelijks het geval zal kunnen zijn en dus veelal via vrijstelling zal moeten plaatsvinden.

De limitatieve lijst die op deze notitie is gebaseerd, ziet er als volgt uit:

- Kleinschalig kamperen bij een agrarisch bedrijf: maximaal 25 kampeerplaatsen;
- Appartementen: maximaal 10 bedden;
- Bed & Breakfast: maximaal 10 bedden;
- Kleinschalige dagrecreatie bij een agrarisch bedrijf: totale bedrijfsvloeroppervlakte van maximaal 500 m²;
- Kleinschalige horeca-activiteiten bij een agrarisch bedrijf: totale bedrijfsvloeroppervlakte van maximaal 100 m².

4.4 Bestemming kleinschalige recreatie bij wegvallen agrarische functie

Indien de agrarische bestemming vervalt, zijn er meerdere mogelijkheden die vooral samenhangen met de gewenste ruimtelijke ontwikkeling in het betreffende buitengebied:

- Indien een recreatieve ontwikkeling ruimtelijk als wenselijk wordt gezien, kiest TOP Brabant ervoor als het mogelijk is de bestemming van de dan bestaande nevenactiviteit om te zetten in een positieve bestemming voor recreatie dan wel wonen met medebestemming recreatie;
- Indien voortzetting van de agrarische functie in het buitengebied ruimtelijk als wenselijk wordt gezien, dient de agrarische bestemming te worden gehandhaafd en de nevenactiviteit te worden afgebouwd dan wel in een vrijstellingsregeling te worden vastgelegd (behoud agrarische functie bij strijdig gebruik) totdat op de locatie weer een agrarische exploitatie wordt uitgeoefend.

Aangezien de eerstgenoemde situatie met enige regelmaat voorkomt, is TOP Brabant een voorstander om een omschakeling van agrarisch naar recreatief zoveel mogelijk via een wijzigingsbevoegdheid (artikel 11 WRO: 'binnenplanse wijziging') te realiseren zodat er niet een aanpassing van het bestemmingsplan (al dan niet via artikel 19 WRO) nodig is met de daarbij behorende termijnen. Het gaat dan om mogelijkheden voor wijziging in een bestemming 'Wonen' met medebestemming van de aanwezige specifieke vorm(en) van kleinschalige recreatie (zie onder 4.3) en om wijziging in een bestemming 'Recreatie' (zie onder 4.2), omdat ook verdergaande recreatieve ontwikkeling voorstelbaar en op diverse plaatsen (onder voorwaarden met betrekking tot de locatie, aard, omvang e.d.) ook planologisch aanvaardbaar kan zijn.

4.5 Wijzigingen van de bestemming recreatie

Aanpassingen in de recreatieve activiteiten dienen in eerste aanleg te passen binnen het vigerende bestemmingsplan zelf, inclusief de daarin opgenomen aanpassingsmogelijkheden. volgens artikel 15 WRO ('binnenplanse vrijstelling') dan wel door artikel 11 WRO ('binnenplanse wijziging'). Als de gewenste verandering daarbinnen niet mogelijk is, kan die soms meegenomen worden in het nieuwe bestemmingsplan voor het totale plangebied waarin het perceel is gelegen, zoals een geheel nieuw bestemmingsplan (integraal herzieningsplan) voor het buitengebied.

In het geval dat nieuwe bestemmingsplan nog op zich laat wachten, en de gemeente bereid is planologisch medewerking te verlenen aan het initiatief, komt hiervoor een artikel 19 (lid 1 of 2) WRO ('vrijstelling van het bestemmingsplan') in beeld. Mocht dat niet mogelijk of wenselijk zijn, dan kan nog gedacht worden aan een apart nieuw bestemmingsplan(netje) voor alleen de betreffende recreatieve activiteit (partieel herzieningsplan of 'postzegelplan').

4.6 Relatie met de nieuwe Wet geurhinder veehouderij (Wgv)

Per 1 januari 2007 is nieuwe wet geurhinder veehouderij van kracht geworden. Er is sprake van een geurgevoelig object als er sprake is van een gebouw en een verblijf van enige omvang en duur. De vertaling van een geurgevoelig object naar de recreatiesector dient nog verder uitgekristalliseerd te worden. TOP Brabant is hierover in gesprek met de gemeenten/ministerie van VROM in het kader van een Pilot Stank en Recreatie in de Peel.

Zoals hierboven al is aangegeven, is er een aantal relaties tussen deze nieuwe geurwetgeving en de ruimtelijke ordening:

- De WRO biedt de mogelijkheid om kleinschalige recreatie te definiëren (zoals in deze notitie). Gebouwen voor deze nevenactiviteiten op agrarische bedrijven behoeven als (eventueel) geurgevoelige object echter niet beschermd te worden ten opzichte van de 'eigen' veehouderij zolang ze daar onderdeel van uitmaken. De nieuwe wet geurhinder veehouderij kent geen limitatieve opsomming;
- Ingeval een nieuw te ontwikkelen recreatieve activiteit als geurgevoelig object beschouwd wordt en valt binnen een geurcontour, vormt de nieuwe geurwet in beginsel een belemmering. Gemeenten hebben de mogelijkheid om in een eigen verordening op basis van een gebiedsvisie af te wijken van de landelijke normering van de geurcontouren, waardoor planologisch gewenste recreatieve activiteiten soms wel mogelijk zijn.
- Veelvoorkomend is de situatie dat kleinschalige recreatie bij een veehouderij ontwikkeld is en niet als geurgevoelig wordt beschouwd, terwijl de veehouderij nadien wegvalt. Vraag is wat voor gevolgen dit heeft als de aanwezige kleinschalige recreatieve activiteiten nog wel in de geurcontour van een aangrenzend agrarisch bedrijf blijven vallen. De geurwet geeft aan dat de afstand tussen een veehouderij en een geurgevoelig object dat onderdeel uitmaakt van een andere veehouderij buiten de bebouwde kom wettelijk ten minste 50 meter is, of een in de gemeentelijke verordening vastgestelde kleinere afstand (zonder beperking). Indien de veehouderij wegvalt, geldt voor geurgevoelige objecten als een bedrijfswoning, maar ook voor nevenactiviteiten dat dit lagere beschermingsregime van kracht blijft.
- Op het moment dat er na beëindiging van de landbouwfunctie nieuwe recreatieve activiteiten gewenst zijn die niet passen binnen het bestemmingsplan, is een wijziging van de bestemming aan de orde. Of er dan sprake is van een geurgevoelig object in het kader van de nieuwe geurwet hangt van de exacte locatie van de recreatieve activiteiten ten opzichte van de geurcontour, de definitie van geurgevoelig object en de mogelijkheid die de gemeente heeft om met een gebiedsvisie af te wijken van de landelijke normering van de geurcontouren.

4.7 Algemene Plaatselijke Verordening (APV)

De APV is een geschikt instrument om bijzondere vormen van kamperen vast te leggen al zijn ook hier situaties denkbaar dat een planologische verankering gewenst is.

Tijdelijk kamperen

Bij tijdelijk kamperen kunnen in de APV criteria worden opgenomen waaraan moet worden voldaan om een ontheffing te krijgen van de betreffende gemeente. Per incidentele aanvraag kan een gemeente beoordelen of een ontheffing op de APV kan worden verleend, voor zover het bestemmingsplan zich niet verzet tegen kamperen op de betreffende locatie (denk aan bijvoorbeeld natuurgebieden). Bij de ontheffing moet worden aangegeven voor welke korte aaneengesloten periode de ontheffing geldt. Verder dient de aanvraag te voldoen aan de criteria zoals genoemd in de door de raad vastgestelde Nota Kampeerbeleid.

Het tijdelijk kamperen is **planologisch relevant** indien het meerdaags is (inclusief opbouw en afbraak), het van enige importantie is (bepaald door bezoekers en/of deelnemers) en/of het met enige regelmaat plaats heeft. In deze gevallen kan voor tijdelijk gebruik vrijstelling worden verleend van de gebruiksbepaling in de voorschriften van het bestemmingsplan. Indien er sprake is van regelmatige terugkerende activiteiten dan dient daarvoor een 'binnenplanse vrijstelling' (ex artikel 15 WRO) in het bestemmingsplan te worden opgenomen. Indien het gaat om een eenmalig of zeer incidenteel en niet concreet voorzienbaar tijdelijk gebruik in dit verband, kan dat mogelijk ook nog via een buitenplanse vrijstelling, ex artikel 17 WRO. Dergelijke vrijstellingen dienen te worden verleend naast de ontheffing op de APV.

Zolang het bestemmingsplan nog niet is aangepast voor wat betreft de genoemde binnenplanse vrijstelling en ook een buitenplanse vrijstelling daarvoor niet in aanmerking komt, is het volgen van een artikel 19 WRO-procedure nodig, indien het tijdelijk kamperen kan worden aangemerkt als planologisch relevant.

Natuurkampeerterreinen

De APV is minder geschikt voor natuurkampeerterreinen. Deze kampeerterreinen kunnen positief worden bestemd als deze voldoen aan de eisen van de Ministeriële regeling natuurkampeerterreinen d.d. mei 1995 (zie ook paragraaf 3.5). Als een gemeente Natuurkampeerterreinen binnen haar grenzen heeft, zal het hiervoor geldende bestemmingsplan voor 1 januari 2008 moeten worden geactualiseerd wanneer:

- het huidige Bestemmingsplan nog verwijst naar de WOR;
- het huidige Bestemmingsplan het Natuurkampeerterrein nog niet heeft bestemd in de Voorschriften of op de Plankaart conform de eisen van de Ministeriële regeling natuurkampeerterreinen.

Vrij kamperen, kamperen voor eigen gebruik

Voor wat betreft het vrij kamperen en het kamperen voor eigen gebruik, zal in de APV moeten worden opgenomen dat dit niet is toegestaan zonder ontheffing. Door middel van een Algemene gebruiksbevestiging in de Voorschriften van het Bestemmingsplan kan het kamperen buiten de bestemmingen Recreatie-Kampeerterrein en Recreatie-Natuurkampeerterrein worden aangeduid als strijdig gebruik.

Alleen bestaande situaties die al langer bestaan, zullen nog wel van een passende planologische regeling voorzien moeten worden, mede omdat het volgens jurisprudentie niet mogelijk is die herhaald c.q. bij opeenvolgende bestemmingsplannen steeds opnieuw onder het overgangsrecht te brengen.

Voor wat betreft de Gereguleerde Overnachtings Plaatsen (GOP's) voor campers geldt dat deze op basis van de APV kunnen worden aangewezen, met criteria zoals die in de door de gemeente vastgestelde Nota Kampeerbeleid zijn aangegeven. Door recente jurisprudentie over evenementen en bestemmingsplannen is het reëel te veronderstellen dat het overnachten in campers op GOP's eveneens **planologisch relevant** is. Dit betekent dat de GOP's ofwel positief zullen moeten worden bestemd of dat het Bestemmingsplan voorziet in een vrijstellingsbepaling.

Bijlage 1: Leden werkgroep

		
Organisatie	Functie	Naam
Koninklijk Horeca Nederland, regio Midden- en West-Brabant	Voorzitter	Dhr. N. Broos
Koninklijk Horeca Nederland, regio Oost-Brabant	Bestuurslid	Dhr. R. Gerrits
Koninklijk Horeca Nederland, regio Oost-Brabant	Voorzitter	Dhr. F. van Rooij
Koninklijk Horeca Nederland	Consulent Midden-Brabant	Mw. R. Cruijssen
Koninklijk Horeca Nederland	Consulent Oost-Brabant	Dhr. P. van Teffelen
RECRON	Regiomanager Noord-Brabant	Dhr. W. Harmsen
VeKaBo	Voorzitter	Dhr. J. van Herk
VeKaBo	Vice-voorzitter	Dhr. W. Renders
ZLTO	Specialist Plattelandsvernieuwing	Dhr. H. Kusters
TOP Brabant	Secretaris	Dhr. E. van Nuland
TOP Brabant	Consulent	Mw. E. van Iersel

Bijlage 2: Voorbeeld van enkele criteria in geval van nieuwvestiging/uitbreiding van kleinschalig kamperen van 15 naar 25 kampeerplaatsen *(ontleend aan de gemeente Veere, Kader- en beleidsnota kleinschalig kamperen c.a. Veere2008, editie commissie/raad maart 2007)*

- Exploitatie van een reëel agrarisch bedrijf.
- De aanwezigheid van een bedrijfswoning die direct aansluit bij het kampeerterrein.
- Afstand van geluidsgevoelige bestemmingen (woning van derden of huiskavel van een ander agrarisch bedrijf etc.) is minimaal 50 meter
- Afstand ten aanzien van een Natura 2000-gebied of een beschermd stads- en dorpsgebied is minimaal 100 meter.
- Geen medewerking aan situaties waarbij sprake is van het aaneen groeien qua locatie of op elkaar laten aansluiten van kleinschalige kampeerterreinen waardoor grotere (kampeer)complexen ontstaan.
- Aansluiting op de openbare riolering.
- Een bruto oppervlakte van gemiddeld 500 m² per kampeerplaats als maximale maat
- Plaatsing van deze voorziening binnen het agrarische bouwblok (vrijstellingsmogelijkheid college).
- Andere bouwwerken of bijgebouwen, zoals schuurtjes, privé-sanitair niet toestaan.
- 7 meter brede beplantingsstrook of 5 meter brede grondstrook met daarin een 1,5 meter hoge grondwal voorzien van opgaande beplanting die goed onderhouden blijft. De wegbeplanting telt hierin niet mee.
- Streekeigen beplanting met daarin groenblijvende beplanting.